

HELENA SAARIKOSKI

KIRJEITÄ
EPPU NORMAALILLE

PÄIVÄKIRJA
2009–2019

”EPPU NORMAALI NYT ON LÄHTEMÄTTÖMÄSTI OSA
TÄTÄKIN MINÄÄ, JOKA TÄSSÄ KIRJOITTA JA
KERTOO SEIKKAILUISTAAN JA MIETTEISTÄÄN.”

Kirjeistä koostuvan päiväkirjan kirjoittaja Helena Saarikoski on
freelancer kulttuurientutkija ja tietokirjailija. Kirjeissä vuosilta
2009–2019 kerrotaan vapaan tutkijan työn arjesta ja arkea
ryydittävistä harrastuksista ja juhlista, muun muassa noin kuudesta-
kymmenestä retkestä Eppu Normaalin keikoille tänä aikana.

Tansseista, rituaaleista, juhlista. Unista, seksistä, muistoista.
Julkisesta ja yksityisestä. Esityksistä ja kertomuksista.
Kirjoittamisesta. Avioliitosta, puista, sienistä ja yrteistä.
Kakuista ja leivoksista. Vesistä, säästä, saaristosta ja rannikosta.
Hierarkioista, vallasta ja kilpailusta. Rikoksista ja rangaistuksista,
sairauksista ja parannuksista. Työstä ja taistelusta.
Rakkaudesta ja rock 'n' rollista!

Toinen painos. Uusi esipuhe Usein kysytyjä kysymyksiä.

Partuuna 2025
ISBN 978-952-7504-29-1

HELENA SAARIKOSKI

KIRJEITÄ
EPPU NORMAALILLE

PÄIVÄKIRJA 2009–2019

partuuna

Helsinki 2025

Kulttuuriolosuuskunta Partuuna, Helsinki

partuuna.fi

© Helena Saarikoski 2023

Toinen korjattu painos 2025

Etukannen kuva Otso Kratz (s. Hyttinen), Helsingborg 20.8.1998

Graafinen suunnittelu ja taitto Remi Unkari

Painettu Dukatavan kirjapainossa Riiassa, Latviassa

Kirjastoluokka 99.14 Elämäkerrat. Muistelmat: Antropologit, kansatieteilijät, tutkimusmatkailijat

Asiasanat *Musiikkielämä, konsertit, fanius, tanssi, folkloristiikka, tutkijat, dosentit, freelance-työntekijät, työttömät*

Suomen tietokirjailijat ry on tukenut kirjan kirjoittamista apurahalla.

ISBN 978-952-7504-21-5 pehmeäkantinen kirja

ISBN 978-952-7504-29-1 pdf

ISBN 978-952-7504-30-7 epub

Sisällys

- 10 USEIN KYSYTTYJÄ KYSYMYKSIÄ
- 17 HELSINKI 1.1.2020
Kymmenvuotiskatsaus 2010–2019
- 19 HELSINKI 21.5.2009
4.4.2009 Helsinki, Vartiokylän työväentalo, Helenan Riemujuhla
- 23 SEILI, SAARISTOMEREN TUTKIMUSLAITOS 27.8.2009
15.8.2009 Oulu, Messuaukio, Raksila, Suomi-ilmiö 2009
24.7.2009 Valkeakoski, Työväenmusiikkitapahtuma
11.7.2009 Rauma, Unaja, Eppu Normaali
9.7.2009 Tampere, Keskustori, Tammerfest 2009
- 28 RUOHOLAHTI, HELSINKI 28.10.2009
16.10.2009 Turku, Kooma, Eppu Normaali
25.9.2009 Huittinen, Seurahuone, Eppu Normaali
- 31 HELSINKI 1.3.2010
25.11.2009 Helsinki, Tavastia, Eppu Normaali
- 33 HELSINKI 11.7.2010
10.7.2010 Lohja, Aurlahti, Rantajamit 2010
13.6.2010 Espoo, Marin kenttä, Kivenlahti Rock '10
21.5.2010 Helsinki, Virgin Oil, Eppu Normaali
- 38 FISKARS 9.10.2010
3.9.2010 Tukholma, Nalen, Eppu Normaali
- 44 HELSINKI 20.12.2010
2.12.2010 Helsinki, Circus, Eppu Normaali & Kummeli,
Suuri joululahja -kiertue
1.12.2010 Helsinki, Circus, Eppu Normaali & Kummeli,
Suuri joululahja -kiertue
- 47 HELSINKI 30.3.2011
- 52 LISSABON 19.4.2011
- 55 PRAHA 22.5.2011
- 58 HELSINKI 2.8.2011

- 30.7.2011 Ylöjärvi, Teivon ravirata, Kuninkuusravit
11.6.2011 Helsinki, Suvilahdi, JHL:n kaupunkifestivaali
- 66 HELSINKI 16.9.2011
- 70 LJUBLJANA 1.–4.12.2011
23.11.2011 Internet, nettikeikka, Eppu Normaali, Mutalan
julkistus
12.11.2011 Helsinki, Merikaapelihalli, Pikkujoulurockshow
Paluu 80-luvulle
4.11.2011 Jämsä, Himos-Areena, Eppu Normaali
- 74 VILNA 14.5.2012
25.3.2012 Helsinki, Kansallisteatteri, Eppu Normaali, Mutala
- 78 HELSINKI 16.7.2012
6.7.2012 Lohja, Aurlahti, Rantajamit 2012
1.7.2012 Oulu, Raatin stadion, Eppu Normaali, John Fogerty
- 81 HELSINKI 22.10.2012
19.10.2012 Järvenpää, Sibelius-sali, Mutala-konserttisalikiertue
- 82 HELSINKI 5.11.2012
3.11.2012 Jämsä, Himos-Areena
1.11.2012 Espoo, Tapiola-sali, Mutala-konserttisalikiertue
- 86 HELSINKI 12.12.2012
30.11.2012 Helsinki, Musiikkitalo, Mutala-konserttisalikiertue
- 89 HELSINKI 11.3.2013
- 92 PRAHA 4.5.2013
- 95 HELSINKI 22.6.2013
15.6.2013 Kaarina, satama, Saaristo Open
- 98 HELSINKI 9.8.2013
3.8.2013 Pori, Kirjurinluoto, Porispere
2.8.2013 Hämeenkyrö, Hämyvestari
31.7.2013 Somero, Esakallion lava, Jussi & the Boys, Eppu
Normaali
- 102 TALLINNA 16.12.2013
28.11.2013 Helsinki, Circus, Eppu Normaali

- 105 HELSINKI 9.2.2014
- 108 HELSINKI 29.5.2014
- 110 MIKKELI – HELSINKI 22.6.2014
21.6.2014 Mikkeli, Visulahti, Visulahden juhannus
- 111 KATAMARAANISSA KORČULA – DUBROVNIK 17.7.2014
- 114 HELSINKI 23.9.2014
16.8.2014 Helsinki, Malmin lentoasema, Eppu Normaali
31.7.2014 Puumala, satama, Siltakemmakat
- 117 HELSINKI – TAMPERE – HELSINKI 26.11.2014
20.11.2014 Helsinki, Circus, Kitara, Joulu ja Tähdet!
- 119 HELSINKI – TALLINNA – HELSINKI 23.1.2015
- 124 HELSINKI 21.4.2015
- 125 HELSINKI 2.6.2015
22.5.2015 Ylöjärvi, Rantapuisto, Pöheikön pölläys
- 128 KARKKILA – HELSINKI 5.7.2015
4.7.2015 Karkkila, Karkkilan tori, Harju Fest
24.6.2015 Jämsä, Himos Park, Eppu Normaali Pitkään ja hartaasti
- 131 HELSINKI 30.8.2015
14.8.2015 Joensuu, Ilosaari, Kerubin kesäkonsertti
1.8.2015 Kerimäki, Sirkuskenttä, Puruvesi Pop
24.7.2015 Tikkurila, Hiekkaharjun urheilupuisto, Tikkurila Festivaali
- 135 HELSINKI 29.11.2015
27.11.2015 Helsinki, Merikaapelihalli, Eppu Normaali
- 139 KUOPIO – HELSINKI 17.2.2016
- 142 HELSINKI 30.4.2016
- 144 HELSINKI 20.6.2016
8.6.2016 M/S Baltic Princess, Starlight Palace, Eppu Normaali
7.6.2016 M/S Baltic Princess, Starlight Palace, Eppu Normaali
- 147 FRANKFURT (M) – ZAGREB 2.7.2016

- 149 HELSINKI 20.8.2016
18.8.2016 Helsinki, Hernesaaren Ranta, Eppu Normaali
6.8.2016 Tampere, Ratinan stadion, Eppu Normaali feat.
Santun bändi joht. Santtu-Matias Rouvali
- 153 HELSINKI 17.10.2016
- 157 KALLAHTI, HELSINKI 6.12.2016
3.12.2016 Espoo, Metro-Areena, "Ratina 2", Eppu Normaali ja
Santun bändi
2.12.2016 Espoo, Metro-Areena, Eput-elokuvan ensi-ilta, Eppu
Normaali
- 163 HELSINKI 3.3.2017
19.2.2017 Helsinki, Kulttuuritalo, Eppu Normaali
Kosketuksessa
- 166 KALLAHTI 5.4.2017
- 170 HELSINKI, KALLAHTI 5.6.2017
- 174 HELSINGIN KALLAHTI 29.6.2017
24.6.2017 Somero, Esakallion lava, Vainionperä, Agents,
Eppu Normaali
- 179 HELSINKI 28.8.2017
17.8.2017 Helsinki, Hernesaaren Ranta, Eppu Normaali
- 184 HELSINKI 20.9.2017
- 186 HELSINKI KALLAHTI 11.11.2017
9.11.2017 Helsinki, Tavastia, Eläköön suomirock! -gala 2017
- 191 KALLAHTI 18.2.2018
- 194 KALLAHTI 23.3.2018
- 199 KALLAHTI 9.7.2018
- 204 KALLAHTI 9.9.2018
29.8.2018 Ylöjärvi, Kaupungintalon aukio, veistoksen
paljastus, Eppu Normaali
- 207 KALLAHTI 20.9.2018
- 209 KALLAHTI 8.10.2018

- 212 KALLAHTI 9.11.2018
- 220 KALLAHTI 19.1.2019
- 227 KALLAHTI 13.2.2019
- 235 KALLAHTI 7.3.2019
5.3.2019 Helsinki, Tavastia, Mikko Saarelan muistokonsertti
- 237 KALLAHTI 6.4.2019
- 241 KALLAHTI 26.4.2019
- 243 KALLAHTI 4.5.2019
- 245 KALLAHTI 27.5.2019
24.5.2019 Ylöjärvi, Rantapuisto, Pöheikön pölläys
- 248 KALLAHTI 25.6.2019
22.6.2019 Hämeenlinna, Tuuloksen Kapakanmäki, Eppu Normaali
- 251 KALLAHTI 6.7.2019
5.7.2019 Hämeenlinna, Linnanpuisto, Wanaja-festivaali
- 256 KALLAHTI 28.7.2019
27.7.2019 Espoo, Kulttuuritalon aukio, IskelmäKesä 2019
- 260 KALLAHTI 19.8.2019
16.8.2019 Savonlinna, Olavinlinna, Eppu Normaali EloJubilee
- 266 KALLAHTI 25.8.2019
23.8.2019 Mikkeli, tori, Mikkelin palloilijat 90 v. juhlavuoden torijuhla
- 271 KIRJALLISUUTTA
Tekstissä viitattuja Helena Saarikosken julkaisuja
- 274 HENKILÖNNIMIHAKEMISTO

USEIN KYSYTTYJÄ KYSYMYKSIÄ

Mikä kirja tämä oikein on? – Kirjeistä koostuva päiväkirja. Erotukseksi 1800-luvulla suositusta kirjallisuudenlajista kirjeet päiväkirjassani ovat todellisia kirjeitä todellisille ihmisille.

”Naisella pitää olla omaa rahaa ja oma huone jos hän aikoo kirjoittaa.” Kirjailija Virginia Woolfin klassinen teesi tuli aikomatta ja odottamatta todeksi kohdallani.

Olin kirjoittanut päiväkirjaa 9-vuotiaasta, vuodesta 1968. Koulutytön päiväkirja ja loma-aikojen kirjeenvaihto koulukaverien kanssa olivat loppuneet 1970-luvun loppuun mennessä, oma kirjoittaminen oli jäänyt opintotöiden kirjoittamisen ja perheenäidin velvollisuuksien myötä. Vuoden 1989 alussa muutin puolitoistavuotiaan poikani kanssa kahdestaan asumaan ja olin käytännön yksinhuoltaja seuraavat seitsemäntoista vuotta.

Eron jälkeen rahat (vaikka vähätkin) olivat omiani, eivät enää perheen yhteisiä. Sain sekä oman huoneen kotonani että kuvaannolliseman oman tilan, jossa voin rauhassa kehittää omia juttujani. Oma kirjoittaminen alkoi vaivihkaa uudelleen, nyt kirjeiden muodossa, aluksi Martti Syrjälle. Marttiin olin törmäillyt hämärissä olosuhteissa pitkin 1980-lukua – Joensuun Jokela, Helsingin Bulevardia, Sea Horse, Kosmos ja sitä rataa – ja aina ihaillut ja rakastanut hänen epputekstejään.

Onko nämä kirjeet lähetetty? – Päiväkirjatiedostoissani on säilynyt vuodesta 1992 lähtien, kolmenkymmenen vuoden ajalta, parituhatta sivua, josta suuri osa on lähetettävään kuntoon viimeisteltyjä kirjeitä. Nämä melkein kaikki olen aikanaan myös lähettänyt postissa henkilölle, jolle kirje on kirjoitettu. Kaikki kirjepäiväykset kirjassa merkitsevät nimetylle vastaanottajalle todellisuudessa lähetettyä kirjettä. Kirjan teksti ei ole kuitenkaan täysin samaa kuin kirjeiden teksti.

Ajatus ylipäättään julkaista näitä eppukirjeitäni syntyi vasta kaikkien kirjan kirjeiden kirjoittamisen jälkeen, noin vuonna 2020. Kaikki kirjan tekstin pohjana olevat kirjeet olen kirjoittanut yksityisinä viesteinä ja

tarkoittanut yhdelle nimetylle vastaanottajalle. Sain sen käsityksen, että tämä tarkoitukseni ei toteutunut.

Vuosien ja vuosikymmenten saatossa on kasvanut paitsi tekstimäärä, myös käsitykseni itsestäni kirjoittajana ja kirjeistäni kirjallisena teoksena, jossa on julkaisemisen perustelevaa laatua itsessään, kirjoituksena.

Kun päiväkirjan jatkumosta oli erottunut ajanjakso vuosille 2009–2019, kirjeiden tai päiväkirjan sivuja tältä ajalta oli noin kolme ja puoli sataa. Noin puolet tekstistä karsiutui pois ja täydennyksiä kirjoitin väleihin noin kolmasosan karsitusta määrästä. Toimittaessani kirjeiden tekstiä olen taka-ajatuksena (intuitio-, ei sisällönanalyysipohjalta) yrittänyt myös rakenteistaa kirjaa, nostaa esiin draamankaaria ja punaisia lankoja, jotka eivät niin nouse esiin vuosien mittaan päiväkohtaisesti kirjoitetuissa kirjeissä. Kirjeitä Eppu Normaalille on voimakkaasti toimitettu teksti, ei suinkaan nimetyille henkilöille kirjoittamieni ja lähettämieni kirjeiden tallennusmuoto.

Onko kirja omakustanne tai tilaustyö? – Ei. Olen kirjoittanut kirjan tavallisena vapaan kirjoittajan työnä ja kirja on Partuunan kustantama.

Kesätyöni käsikirjoituksen parissa kesti viisi kuukautta toukokuusta syyskuuhun 2023. Suomen tietokirjailijat ry on tukenut kirjan kirjoitustyötä apurahalla. Kirja hyväksyttiin julkaisuohjelmaan osk. Partuunan hallituksen muiden jäsenten (kuin minun) päätöksellä. Viimeisen kuukauteeni työmarkkinoiden käytettävissä, marraskuun 2023, Partuuna maksoi minulle kuukausipalkan kustannustoimittajan työstäni. Kirja ilmestyi 24.11.2023, sattumalta vain viikkoa ennen kuin aloin saada työeläkettä.

Olen vapaa taloudellisesta sidonnaisuudesta Eppu Normaaliin tai Eppu Normaalin jäseniin. Kirjassa ei ole kaupallista tuotesijoittelua. Kaikille keikoille, kirjan aikavälillä noin kuudellekymmenelle ja kaikkiaan noin 150:lle eppujen keikalle, olen itse ostanut liput omilla rahoilla ja maksanut matkani ja majoitukseni itse. Kirja ei pyri missään mielessä myymään Eppu Normaalia. Eppu Normaali on jo niin myyty, että sellaiselle ei ole sijaa eikä tarvetta. Mutten tietysti pyri mitenkään rikkomaankaan sitä, mitä puoli vuosisataa on yhdessä rakennettu.

Miten tätä tekstiä on luettava? – Minulle on kerrottu, että kirjani tekstin ja kielen rytmiin pääsee kiinni lukemalla ääneen. Käy järkeen, koska kirje on mielestäni puhetta vastaanottajalle. Yksityinen kirje on omaäänistä, läheistä ja vapaamuotoista puhetta omista asioista.

Käsikirjoituksen työstämisen aikana mielessä kävi esikuvana J. D. Salingerin *Sieppari ruispellossa* (suom. Pentti Saarikoski, Tammi 1961; äidinkielen lukulistalla koulussa 1973). Sieppari ruispellossa on fiktiivinen romaani, kaunokirjallisuutta, mutta tarkemmin katsoen näen yllättäviä yhtymäkohtia. Sieppari alkaa lukijoiden puhuttelulla ja kirjan tekstiin viitataan kuultavana ja sisältöön juttuna: ”Jos teitä tosissaan huvittaa kuulla, niin ensimmäinen juttu minkä te varmaan haluatte tietää on, että missä mä synnyin” ja niin edelleen, yli viisi riviä pitkä virke, joka päättyy vastalauseeseen: ”mut siihen mä en ihan totta rupee.”

Puheen tyyllisen kirjoituksen ajatusta en ole toteuttanut johdonmukaisesti, vaan olen editoidessani pikemminkin pyrkinyt terävöittämään tekstin kulloistakin tyyliä. Kirjeen vapaus lajityyppinä antaa vapauden leikkiä myös tyyliellä ja koodeilla.

Onko kirja totta? – On. Tekstin viittaama todellisuustaso on joko itsessään selvä tai merkitty (”muistan”, ”ajattelen”, ”näin unta”). Muis-tan todella tapahtuneen näin; ajattelen todella tätä näin; olen todella nähnyt tällaisen unen. Kokemuksen totuus ei ole ”tietoa” tiedon käyvän määritelmän mukaisesti: ”tieto on hyvin perusteltu tosi uskomus”. Kokemuksen totuus ei ole perusteltua, argumenttien totuutta, vaan kokemus on kokijalle totta välittömästi, aistien todistuksesta. En voi tuottaa kokemukseni totuutta totuudeksi kenenkään toisen päähän. Kennelläkään ei toisaalta ole mitään perusteita, eikä mitään oikeutta, käydä väittämään, etten todella ole kokenut sitä, mitä kerron kokeneeni. Kokemuksen totuus ei ole verifioitavissa eikä falsifioitavissa. Sen takia omaelämäkerrallinen teksti on tietokirjallisuutta vain rajatapauksena, kirjastoluokittelun käytännön vaatimuksesta.

Mitä lajityyppiä kirja edustaa? – Ensin on kirja, sitten vasta lajittelut, luokittelut ja tyypittelyt. Voin nimetä kaksi lajityyppiä: hybridi tietokirja ja autoetnografia.

Loistava esimerkki hybridistä tietokirjasta on Maggie Nelsonin *Argonautit* (suom. Kaijamari Sivill, S&S 2018). Argonauteista on käytetty termiä autoteoria, joka on hybriditietokirjan alalaji samoin kuin autoetnografia. Rinnakkainen kolmas ”itsestä kertova” lajityyppi on autofiktio, kaunokirjallisuuden laji, jolle on ominaista tekstin todellisuusviitteisyyden sumeus: lukija ei tiedä, mikä kerrotusta on totta, mikä fiktiota. Autoteoria ja -etnografia ovat tietokirjallisuutta, tosin kertovaa tietokirjallisuutta, kirjoittajan todellisuudesta kerrottavaksi valikoimaa ja kerronnaksi hahmottamaa.

Argonauttien tekstissä sitaatit tunnettujen teoreetikkojen teksteistä lomittuvat kirjoittajan oman ja hänen puolisonsa elämänhistorian kerrontaan ja pohdintaan, varsinkin sukupuolten, seksuaalisuuden ja parisuhteen historian. Katkelmallinen polveileva tapahtuma- ja kokemuskerronta, välillä hyvinkin intiimeistä asioista, joka lomittuu erilaisiin ajatuskulkuihin ja mietintöihin, on nähdäkseni Argonauttien ja Kirjeitä-kirjani samanrakenteisuutta.

Autoetnografia saattaa osaltaan pohjata samantyyppiseen lukeneisuuteen kuin autoteoria, etnografian on (kansanelämän ja kansanelämän kuvaamisen) tutkija, mutta tekstissä ei pyritä peilaamaan teoreetikkojen ajatuksia. Autoetnografia on sananmukaisesti kirjoittajan ”oman kansanelämän kuvaus”, omien kokemusten kuvaamista omalla äänellä ja omalla kielellä, tavalla, jolla kokemukset kuvautuvat itselle ymmärrettäviksi ja merkityksellisiksi.

Etnografia on aina reflektiivistä, itsestään tietoista toimintaa. Sen takia kaikki etnografia on joltain pohjaltaan myös autoetnografiaa, tutkijan itsensä tutkimista. En tarkoita väistää etiikkaa väittämällä, että olisin kirjoittanut vain itsestäni ja omista kokemuksistani. Kirjassa on mukana myös muita ihmisiä.

Onko aikaväli 2009–2019 sama kuin (todellinen tai kuviteltu?) suhteeni Pantse Syrjän kanssa? – Ei. Kirjan aikaväli on pikemminkin sama kuin lavatanssitutkimukseni aika, jolloin ryhdyin etnokoreologiksi, tanssikulttuurien tutkijaksi, ja pätevoidyin esitystutkimuksessa (performance studies) vielä yli sen, mitä folkloristina jo tein esitystutkimusta.

Suhteeni Eppu Normaalin Pantse Syrjään on alkanut keikalla Kaivo-
puiston kesäkonsertissa 1978 ja muuttunut hartaaksi innostukseksi (fa-
nittamiseksi, jos f-sanaa välttämättä halutaan käyttää) Eppu Normaalin
levyn *Maximum Jee & Jee* (1979) myötä, ymmärrettyäni, että Pantse
Syrjä on säveltänyt tämän musiikin.

Suhde Pantseen on kuten kaikki ihmissuhteet, yhtä aikaa sekä todel-
linen että kuviteltu, paikallisia ruumiillisia kohtaamisia ja samalla myös
mielessä tapahtuvaa. Kirjeet aktualisoivat, realisoivat, materialisoivat
ja dokumentoivat osaltaan mielessä tapahtuvaa suhdetta. Ruumiillisia
kohtaamisia ei enimmäkseen ole tuntunut tarpeelliselta sanoittaa ja
kirjoittaa ylös, kun kirjoitus on osoitettu näiden kohtaamisten toiselle
osapuolelle.

Mutta onko meillä ollut oikeasti siis... *suhde*? – Sanotaan
näin: Jos olen harjoittanut sukupuolinussintaa Pantse Syrjän kanssa
hänen avioliittonsa aikana, olen satavarmasti jatkanut kirjeiden kir-
joittamista ihan niin kuin mitään ei olisi tapahtunut. Vaikka yksityinen
kirje on viestintäsalaisuuden suojassa, eikä kukaan järjissään oleva
ihminen muutenkaan lue salaa muiden ihmisten kirjeitä, kirjoittajan
täytyy ottaa huomioon vanha totuus: Verba volant, scripta manent. Pu-
huttu sana lentää, kirjoitettu pysyy.

Sanan ”sukupuolinussinta” olen omaksunut Pedro Hietaselta, hänen
juonnostaan Ruisrockin päälavalla. Pidän suorista ja yksiselitteisistä
sanoista.

Kertooko kirja Eppu Normaalista? – Ei, kirjoittamani kirja kertoo
minusta. Yhden innokkaan kuuntelijan ja keikoilla kävijän kokemukset
avaavat yhden näkö- ja kuulokulman ilmiöön Eppu Normaali, kulman,
jota bändihistoriikit tai muusikoiden elämäkerrat ja haastattelut eivät
avaa. Uskon jokaisen ihmisen elämäkokemuksen ainutlaatuisuuteen ja
yhtenvertaiseen itseisarvoon. Minun elämäkokemustani on kertoa ko-
kemuksistani kirjoittamalla, sen takia olen tämän kirjankin kirjoittanut.

”Biisi on sitten se, mikä se on levyllä”, sanoi Pantse Syrjä kerran mi-
nulle, siis huolimatta live-esitysten vaihtelevuudesta. Voisin puolestani
väittää, että biisi syntyy kuuntelussa. Kirjani kertomaa tältä kannalta

on kuvattu arviossa (Pia Bursell, Vuosaari-lehti 20.12.2023): ”Miten voi kokea rockin tai runon tai tietyn laulun sanat?” Biisi on sitten se, mikä se on kullekin kuulijalle.

Kirjan nimessä on bändin nimi, koska harrastan Eppu Normaalia, mutta kirjeitä olen kirjoittanut ihmisille, en bändille. Yksityiset kirjeeni Pantse Syrjälle, Aku Syrjälle ja muille ihmisille ovat aivan eri sarjaa, eri luokan asia kuin julkaistu kirja, sen takia kirjan nimessäkään ei ole kenenkään yksityisen ihmisen nimeä.

Mitähän ne Syrjän pojat on sitten tykänneet mun kirjeistäni, kysyi haastattelijani Ulla-Maija Rouhiainen Keskustakirjasto Oodin kirjailijavierailulla 17.12.2024. – Ei ne ole arvostelleet mun kirjeitäni, vastasin.

Martti on kyllä kerran tavatessamme 1990-luvun puolivälissä kehu-
nut kirjeeni pystyyn, lähinnä kielenkäytön ja myös sisällön osalta. Kehu ei siis koskenut tämän kirjan kirjeitä. Kirjan aikavälillä olen tavannut Pantsen kymmeniä kertoja keikoilla, kun hänellä oli tapana tulla aina soiton jälkeen yleisön puolelle juttelemaan. Vuosina 2009–2019 kymmeniä kirjeitäni Pantselle vastaa kymmeniä Pantsen tapaamisia, eikä Pantse ainakaan mitään huonoa ole tykännyt eikä pahaa sanaa koskaan sanonut kirjeistäni. Samat sanat Akusta, jonka kanssa olen useammin jutellut 1990-luvulla, satunnaisesti myöhemminkin. Muista Syrjän pojista ei ole välitöntä havaintoa.

Miksi kirjaan on lisätty Usein kysytyt kysymykset -osio? – En olettanut kirjan julkaistessani, että minun täytyisi selittää tai perustella itseäni, elämäni, kirjoittamistani, suhdettani Eppu Normaaliin tai Pantse Syrjään tai kehenkään tai mihinkään muuhunkaan sen enempää kuin mikä käy ilmi kirjassa. Eivät myöskään käsikirjoituksen lukeneiden ihmisten kommentit antaneet aiheita olettaa mitään selitystarpeita yli kirjan. Kirja on tekijän henkilöstä erillinen itsenäinen teos, joka puhuu itse puolestaan.

Jouduin kuitenkin heti kirjan ilmestyttyä sivullisen vieraan ihmisen someraivon kohteeksi. Henkilöön käyvä loukkaaminen, halventaminen, mitätöiminen ja riidan haastaminen perustuivat viikkoja kestäneeseen

valheellisten väitteiden vyöryttämiseen julkisuudessa minusta, kirjastani, kirjeistäni ja kirjoittamisestani. ”Paska ei punniten parane”, enkä provosoitunut ajallaan vastaamaan haasteeseen. Olen koettanut tässä omalla ajallani ja alustallani vastata joihinkin naisen savuisimmista sanomista. Samalla olen voinut vastata asiallisten lukijoiden esittämiin kysymyksiin.

Kiitän kysymyksistä kirjailijavierailujeni haastattelijoita Tapio Kuurea ja Ulla-Maija Rouhiaista, näiden yleisöjä ja muita minua lähestyneitä lukijoita sekä kirjaa lehtijutuissa käsitelleitä Pia Bursellia ja Suonna Konosta. Lämmin kiitos Anarkistimarttojen lukupiirille kirjan lukeneiden ihmisten käymästä hyvästä keskustelusta ja hyvien kysymysten avaamisesta minulle vastattavaksi.

*

Ensimmäisen painoksen esipuhe on korvattu tällä kysymys- ja vastausosioilla sekä seuraavalla Kymmenvuotiskatsauksella. Muutamia lähinnä teknisiä korjauksia lukuun ottamatta kirjan varsinainen teksti on toisessa painoksessa sama kuin ensimmäisessä.

Viittaukset epputeksteihin ovat alkuperäisissä kirjeissä pääosin merkitsemättöminä, koska olen olettanut, että lukijani, kirjeiden vastaanottaja, tunnistaa viittaukset ilman muuta. Kirjassa on poikkeuksellisen paljon lainoja yhdestä ja samasta lähteestä, Eppu Normaalin laulunsaanoista, jotka eivät välttämättä ole yleisesti tunnettuja. Sen takia lähde-tekstit ja tekstintekijät on nimetty alaviitteissä. Viittaukset ja sitaattit on tarkistettu Martti Syrjän toimittamasta kirjasta *Eppu Normaali: Kaikki sanat* (Siltala 2017). Sitä myöten, että kappaleen Teen sinusta muusia sanan ”muusia” tulkintamahdollisuus (perusmuoto) *muusa* (eikä *muusi*) on tarkistettu tekijän vahvistamasta tekstistä.

Helsingissä 2.7.2025

Helena Saarikoski

HELSINKI 1.1.2020

Kymmenvuotiskatsaus 2010–2019

Ikävuodet 51–61. Sama tutkimus lavatanssikulttuurista Suomessa 1900-luvulla on ollut ”tekeillä” kaikki kymmenen vuotta. Olen tehnyt-kin, saanut hyviä tutkijakollegoja ICTM:n etnokoreologian tutkimusryhmässä, reissannut kongresseissa, kirjoittanut artikkeleita ja esitelmiä, toimittanut tutkimusaineistostani kirjan *Silloin tanssittiin tangoa*. Tutkimus on ollut katkolla useasti rahoituksen puutteessa, suurimpana syynä varmaankin tieteen kentässä marginaalinen tutkimusaiheeni. Viimeinen sana lavatanssikulttuurista on sanomatta toistaiseksi.

2010–2011 suoritin saaristo- ja rannikkolaivuritutkinnot, opettajana Työviksen kursseilla Pekka Jylhä. Tuntui tärkeältä oppia uusia asioita, ja olikin. Aina on.

Rannikon tentin jälkeen tuntui ihan käyvältä ajatukselta perustaa firma ja ruveta sen toimitusjohtajaksi. 2011 joulukuussa perustettiin Kulttuuriosuuskunta Partuuna. Olen toimittanut Partuunan kustantajana parikymmentä kirjaa ja taloudellisena tuottajana viisi musiikki-albumia painoon /verkkoon.

Olen tullut kolme kertaa uudestaan isoäidiksi. Otson Oliver syntyi huhtikuussa 2013, Emma lokakuussa 2017 ja Aurora heinäkuussa 2019 – Linnea jo joulukuussa 2008. Isoäitiys on ihmeellinen elämän lahja. ”Olla vanaema on jumaliste”, siteeraan aina Jane Fondaa Viru-keskuksen seinälakanasta. Go Jane Fonda, esikuvana myös ilmastomarsseilla. Luonnossa monellakaan eläimellä ei ole isoäitiä. Oman isoäitiyden myötä tieto on konkretisoitunut siitä, mitä varten ihmisellä on isoäiti.

Suuri elämänmuutos joulukuussa 2016 oli muutto Ruoholahdesta, ja sitä ennen Kampista, Punavuoresta, Töölöstä, Vuosaaren Kallahteen Pohjavedenpuiston kalliometsän naapuriksi. Viikko muuton jälkeen jätin ensimmäisen kirjallisen vastalauseeni Helsingin kaupungille Vuosaaren metsien rakentamissuunnitelmista. 2018 perustin muuttaman asukasaktivistin kanssa yhdistyksen, Kallahti Kallvik ry:n, joka taistelee Helsingin kaupungin luonnontuhoamisvimmaa vastaan Vuosaarella. ”Think globally, act locally!” Jokainen tekee omalla paikal-

laan sen mitä voi, eikö?

Näillä palstoilla on kysytty, kuinka monessa Eppu NormaaLin konsertissa olen käynyt. Vuodesta 1978 lähtien asia on menettänyt laskettavuutensa, mutta voin nyt vastata, että vuosina 2010–2019 olen käynyt 53:lla Eppu NormaaLin keikalla. Kiitos soitoista, soittajat, ja kiitos seurasta, hyvät keikkakaverit. Ei muuta kuin tulevaa päin.

Helena - Haug

HELSINKI 21.5.2009

4.4.2009 Helsinki, Vartiokylän työväentalo, Helenan
Riemujuhla

Hei Aku!

Miten meni viiskymppiset? Onneksi olkoon! Muistatko sä kymmenen vuotta sitten, kun Lähteenmäen Toni taisi leukailla sulle jotain bändin vanhimmuudestasi, mihin sä sanoit mulle, niinku että höh, ”paras ikä”. Mä sanoin, tai en sanonut kun oli ramppi välissämme sillä hetkellä, mutta kirjoitin, että puolta vuotta sua laajemmalla elämäkokemuksellani voin vain lisätä, että ainakin tähän mennessä. Miltäs nyt tuntuu? Ei ainakaan mulle muistu muuta mieleen kymmenen vuoden takaa, että voi voi sitä elämän parasta ikää juuri silloin. Elämä on ihmisen parasta aikaa, niinhän sanotaankin.

Oli aivan mahtavat mun Riemujuhlat täällä sun syntymäpäivänä! Pari kertaa mietin kun niitä pykäsin, leivoin leipiä ja keräsin salaattireseptejä ja silitin pöytäliinoja ja haalin kahvikuppeja ja laadin kutsulistoja ja niin edelleen, että miks mä tällaiseen rupesin, mutta kyllä kannatti. Oli kolme syytä riemuun, mun viiskymppiä syksyllä, joka juhla siirtyi koska mä olin niin kiinni kirjan tekemisessä silloin, ja kirja oli nyt valmis (noin suunnilleen, mutta nyt se on lopullisesti, 389 sivua oikoluettuna kahteen kertaan, menee painoon ensi viikolla ja ilmestyy kesällä SKS:n Tiede-sarjassa), ja musta oli tullut isoäiti, kun mustatukkainen Linnea-neiti syntyi joulukuussa. Yli sata ihmistä tuli juhliin, vajaa puolet mun koulu- ja opiskelu- ja muita kavereita ja runsas puolet sukulaisia, osa vielä sellaisia, joita mä en ole tavannut koskaan aikaisemmin, mun serkkuja, isän velipuolen lapset ja niiden lapset ja yksi lapsenlapsikin jo. Lähdin siitä, että mun kaikki sisarukset ja serkut perheineen ja lapsineen ja vanhempineen kutsutaan, ja siitä tuli jo kahdeksankymmentä henkeä, ja niistä suurin osa tuli myös juhliin, niin ei ollut järkeä ryhtyäkään

mitään pienempää pitämään.

Hyvin lähti vähän kotikutoinen ja tosi riemukas ja rento tunnelma liikkeelle meidän Madame-tanssiryhmän esityksestä, jossa mä taisin olla nuorimpia tanssijoita, eikä voi sanoa että vähän nuorempi kuin vanhimmat siinä. Mutta tanssijathan elää ja tekee spagaatteja aamiaiseksi yleensä noin satavuotiaiksi. Ajattelin jatkaa tätä rataa niin mäkin venytän spagaatin ehkä jo seitsemänkymppisenä. Sitten syötiin, kaikki sekin oli itse tehtyä, ja kahvia ja kakkuja, kaikki eri ystävät toi eri kakkuja, se oli yleensäkin juhlan meininki. Puheita ja musiikkiesityksiä ja lopuksi tunti tanssia, tai pari tuntia, Otson bändin johdolla, mutta se meni vähän Orman bändiksi. Jukka Orma on nykyään mun Saska-veljen tyttären uus isäpuoli, jos tätä sanaa voi käyttää, ja juhlassa niiden veljentyttären äidin avecina. Anjuska piti hienon juhlapuheen, se oikein ujosteli aluksi ilmoittaessaan, että kun on kirjailija, on kirjoittanut puheensa ja lukee sen, mutta ujostelu unohtui puheen edetessä, kun kantavaksi teemaksi osoittautui ”liha”, joka meidät kaksi yhdistää, varsinkin (kirjailijaa vulgaarimmin ilmaistuna) niin sanottu napakälisyysytemme, yhteisiä ystäviämme muistaen.

Mun kahden Unkari-serkun perheet esiintyi perheorkestereina ja kuultiin sykehdyttävän hauskoja ja muistorikkaita lauluja, muun muassa meidän äidin isoisän sanoittama Unkarien synttärilaulu, joka lauletaan aina meidän kaikilla synttäreillä. ”Meidän Helena, meidän Helena onmpi veitikka. Keittiössä hyörii, kammarissa pyörii, kyllä hän osaa, kyllä hän osaa kirjaa lukea.” Viimeisten tuntien tanssiosuus käynnistyi Orman showlla, Jukka soitti ja lauloi ensin jotain Dylanin biisejä ynnä muuta ja sen piti olla siinä, kun Otson bändin hieno laulajatar astui remmiin. Otso sanoi hyvin, että Orma ei niinkun löytänyt paikkaansa yleisön joukosta, kun se hyppäsikin oman settinsä jälkeen takaisin lavalle ja skeba töihin. Mua ihmetyttää eniten se, että ne ei olleet treenanneet mitään Orman kanssa eikä edes tavanneet, vaan Otso ja Orma oli vaan keskustelleet Facebookissa,

että mitä ne ehkä soittaisi. ”Muumioiden tanssimusiikkia” niin kuin olin tilannut, jotain Doorsia ja Led Zeppeliä. Yksi biisi alkoi niin, että hyvä vitsi kun vanha näyttää, mutta se ei ollut vitsi, kun Orma sanoi ensin Otsole, että tää seuraava olis sellanen biisi että rummut soittais tässä niinkun tsuk tsuk ja jotain, ja Otso kävi soittamaan, ja sitten basso soittais näin, Orma näytti kitarasta ja Joonas Kinnunen kävi soittamaan, ja tästä sitten kitarat mukaan näin ja näin, ja Joonas Piili lähti, ja siitähän lähti biisi kulkemaan. Kaikki tanssi aivan innoissaan, ja viini oli virrannut sopivasti, että intoa riitti.

Nyt on melkein jo astiat pakattu pois ja lahjakasat raivattu, astiat oli Otson ja Minnan häitä varten hankittu ja seuraavaksi ne roudataan Suomenlinnaan mun serkun väitöskaronkkaan, ja sitten säilötään kaikkia vastaavia tarpeita varten mun kellarikomeroon. Onnea, mulla on jopa kesäloma, ensimmäisen kerran jotain kolmeenkymmeneen vuoteen, kun sitä on kuulemma ”kertynyt” tai ”karttunut” samalla kuin kuukausipalkkaa projektista, ja Turun yliopistosta oikein tiedusteltiin, koska aion pitää kesälomani. Mä olin ihan että mitä, ”pitää”, siis minkä, ”loman?” Onhan sitä kai joskus ennenkin periaatteessa kertynyt, mutta Helsingin yliopisto ei ole koskaan perään kysellyt, että aionko mä pitää jotain lomaa. Tässä ensin vaan on miniäni ”lukuloma”, pänntää pääsykokeisiin, ja mä saan hoitaa lapsenlastani aika paljon, monena päivänä viikossa, ja se on ihan mahtavaa. Ei oo kyllä totta mitä kaikki sanoo, että lapsenlapsi on niin ihana sen takia kun kaikki huoltovastuu on poissa. Musta se on niin, että sillä hetkellä kun on vauvan hoitaja, joutuu toteamaan että on vastuussa toisen ihmisen elämästä, ja kun niitä hetkiä kertyy, kertyy myös sitoutuminen vastuuseen. Mutta se ei suinkaan vähennä ihmisen poikasen ihanuutta.

Lähetän tässä sulle tervehdykseksi viime kesältä matkakertomuksen, jonka sain viimeinkin tänä keväänä kirjoitetuksi. Ei ollut helppoa, koska mä en ole kirjoittanut noin mitään tällaista aikaisemmin. Kävin ihmettelemään vasta jälkikäteen, että miten niin

”kertomus Irlantiin”, mutta ei tohon kukaan toimittajakaan sanonut lehden tekovaiheessa mitään, joten ehkä ei tartte ihmetellä.

Osaatko sä soittaa sellaista bodhránia, minkä alkeiskurssilla mä tässä kerron käyneeni? Siinäpä nyt on sellainen ”drum, round like this, and can you imagine, they play it with a stick”, mistä mua ker-
ran kauan sitten valistettiin. Ei oo helppoa sekään, oli yksityistunti, ja opettaja aluksi neuvoi mua, että kapulaa pidetään kädessä samoin kuin kynää, mutta sitten sen piti perua se, koska se synnytti ilmeisesti jonkin käsityksen mussa, että kynällä vedellään niin kuin pilkkuja kalvolle, se oli melkein sen soitto-otteen opettelua koko tunti. Siinä on enemmänkin siinä otteessa, että perinteisen irkkumusan, mitä se lieneekään, soittajat ei tahdo hyväksyä koko rumpua soittoon mukaan, koska perinteisesti rytmi tulee vain tanssijoiden kengistä, niin siinä ei saa todellakaan rumpali käydä hakkaamaan päälle mitään, vaan täytyy koettaa alta, että pääseekö ylipäänsä messiin. Siksi kurssiin kuuluu vitsit, jotka opettaa tarpeellista nöyryyttä jokaiselle wannabe-rumpalille, väitettiin, vaikka opettaja kyllä taisi olla varsinaiselta instrumentiltaan kitaristi, että saattaahan silläkin olla osansa vitsinkerrontaan.

Esimerkiksi tätä mä en ollut ennen kuullut. Mies näkee kaupan ikkunassa täytetyn rotan ja on että vau, toi mun täytyy saada. Mene sisään ja mitä maksaa, joo ei ole myytävänä, se on kaupan somiste. Hieroo siinä aikansa kauppoja ja nostaa tarjousta ja saa sen lopulta, ja kävelee tyytyväisenä ulos kaupasta rotta kainalossa. Vähän ajan kuluttua mies huomaa kauhukseen, että perässä juoksee valtava rottalauma. No, neuvokas miehemme keksii keinon ja johdattaa lauman rotkon reunalle, johon rotat syöksyy kuolemaansa. Mies kiireen vilkkaa takaisin kaupalle, että ”ei teillä olisi täytettyä bodhránia myydä?”

SEILI, SAARISTOMEREN TUTKIMUSLAITOS

27.8.2009

15.8.2009 Oulu, Messuaukio, Raksila, Suomi-ilmiö 2009

24.7.2009 Valkeakoski, Työväenmusiikkitaapahtuma

11.7.2009 Rauma, Unaja, Eppu Normaali

9.7.2009 Tampere, Keskustori, Tammerfest 2009

Hei Pantse!

Me nähtiin tiistaina Nauvon satamaraitilla, ja kerroin olevani tulossa tänne töitäni pluggaamaan (ruotsiksi sanottuna), viikko vielä, täysihoito, eikä mitään muuta tekemistä kuin töittäni pluggaaminen, ja tässä luvattu vuosiraporttikin. Yllätyin niin paljon, koska en ole tietääkseni tai muistaakseni nähnyt sua ikinä ennen niin sanotusti livenä luonnossa, eli jossain muualla kuin jossain keikkapaikalla, missä sä olet töissä. Olin tähän ikään tyytynyt siihen onneeni, että tää spärälogia, eli maailmanjärjestys joka säätelee tällaisia asioita, vain on näin, että me kaksi ilmeisesti ei tässä elämässä törmätä. Sä olit ainakin hyvinvoivan näköinen. Paremmin kuin keskimäärin stagelle katsottuna, mutta ehkä jonkinlainen rappioimago kuuluu siihen kuvaan, eikä tuollainen ulkoilu- ja urheiluharrastus. Vaikka festarikeikat kävis ehkä sellaisestakin, ainakin ilman savukonetta.

Olen erittäin kiitollinen Eppu Normaalille kaikista tän kesän festariretkistä. Totesin Spaissarikirjan ilmestyttyä kesäkuussa mulla olevan niin paljon kaikkia pikkuräpellyksiä töitä, kasautunut rästiin kirjantekemisen loppuvaiheissa, etten pysty pitämään mitään yhtenäistä kesälomaa. Päätin sen sijaan ruveta pätkätyöläisen pätkälomille ja Eppu Normaalin kiertäjäfaniksi¹ festarikiertueelle.

1 Termi kiertäjäfani. Leena Luhtasela: Fanius alakulttuurisena ilmiönä. Eppu Normaali -yhtyeen keikkoja ahkerasti kiertävät fanit alakulttuurin muodostajina. Sosiologian pro gradu, Jyväskylän yliopisto 1988 (julkaisematon).

Oli hienot soitot, tai ”vedot” niin kuin nykyään sanotaan, vetovuodessa Eppu Normaali. Ennen stagelta heitettiin, nyt siellä vedetään. Ymmärrän tän kesän jälkeen, että siihen voi jäädä koukkuun, vaikka sitä on vaikea selittää muuten kuin joillain yleisillä lauselmilla live-esityksen kaikinpuolisesta akuuttiudesta. Ehkä sieltä katsoen se onkin jotain pitkäsiimaa mitä te vedätte.

Sain kuusi uutta uimapaikkaa, joita kerään nähtyäni somessa erään kollegani keräävän ”elämäni lentokenttiä”, Rauman Otanlahden ja Kylmäpihlajan, Oulun Pikisaaren ja Nallikarin, ja Vanajavedenkin Sääksmäen Pappilanniemessä ja Ritvalassa. Vanajavedenkin, vaikka arvostan enemmän merivesiä, ja joissa, kuten Oulujoessa Pikisaaressa, on oma viehätysvoimansa.

Sain Oulun-matkalla mennessäni junassa luettua 180 sivua opiskelijani väitöskirjakäsikirjoitusta, jota mä täälläkin pluggaan, saman verran on enää jäljellä. Se on tutkimus tallityttöjen kulttuurista, josta on hauskin esimerkki fanitutkimusaineistossani koululaisvastaajan ”suosikki”, tytön omat puuhevoset, joita hän hoitaa samoin kuin oikeitakin hevosia tallilla, ja hän on antanut puuhevosilleen samat nimet kuin tallilla oikeilla hevosilla.

Ei ole mitään uutta auringon alla (kirjoitti Saarnaaja, mutta ajatus on tuttu perinteentutkijoillekin). Eppujen edustajat puut mun makuuhuoneen eteläikkunalla voi hyvin ja elää rehoittaa, vaikken ehdi niitä kovin tunnollisesti hoitaa. Ne on tyytyväisiä kasteluun kerran viikossa.

Liljapuusta tuli jossain vaiheessa Pantse Syrjän edustaja, ostin sen aikoinaan Stockalta ja olin tuomassa sitä paketissa himaan, kun Otso kysyi pihalla, että mitä siinä on, ja mä sanoin paljoa ajatteleminen, että ”siinä on kuu, tai siis puu”. Vähän myöhemmin koko runko jäi yhtäkkiä mun käteen ja irtosi noin vaan, mutta siihen jäi joku juurikasvu, joka on taas vuosien mittaan ylennyt ihan puuksi. Muistaa vaan että suoraa auringonpaistetta liljapuu ei siedä, se on vähän tapaus erikseen.

Kolme mun ohjaamaa jatko-opiskelijaa on valmistumassa, ne kaikki tekee tyttö- tai lapsuustutkimusta. Paras oli mennä itse edeltä. Tosin tää folkloristiikan kolkka ei ole tässä maassa mitään mihin voi kehottaa ketään seuraamaan, kun on niitä niin paljon parrakkaampia, kauan sitten kuolleempia ja sellaisina arvokkaampia tutkittavia. Mutta ilohan se on, että on jälkeentulevia. Yleensä ”tällä tasolla”, kuten sanotaan, tutkijat ei paljon viittaile itseään nuorempien tutkijoiden tai ainakaan opiskelijoidensa töihin, vaan lisää ruutia opettaja esittää keksineensä itse. Mutta kun ei tässä niin yksinäinen kärki ole, ei ole syytä esittääkään sellaista.

Kylmäpihlajassa majakalta laivalaiturille vievän polun vieressä (tähän suuntaan vasemmalla) kalliolla on jatulintarha, eli neitsyt-kirkko tai neitsyttanssi, eli jätintarha, ja vielä muitakin nimiä on. Kylmäpihlajan jatulintarha on oikea sellainen, kivikehistä sommiteltu labyrintti, koska se on todella labyrintti, joka pitää vain kulkea läpi, eikä sokkelo, jossa voi tulla umpikujaan tai eksyä. Olen nähnyt jatulintarhoja ennenkin, mutten ole tiennyt että ne pitää kulkea läpi, ennen kuin vuosi sitten Pohjois-Irlannissa kongressissa oli joku labyrinttientusiasti näytteilleasettaja ja sain siellä kulkea pyöreään mattoon maalatun labyrintin. Ei ole oikein selkeää tietoa, miksi labyrintti pitää kulkea läpi sellaisen kohdatessaan, mutta kokeile, ellet jo tiedä. Varsinkin Perämeren rannikolla lienee maailman tihein labyrinttiesiintymä. Mun suosikkiteorian mukaan jatulintarhat on luotsiasemien merkkejä, siis mainos että täällä tiedetään miten kivet makaa, ja jotain sen tapaista paikan, asennon, reitin ja suunnan tietoa tarhan kulkemalla saa. Sopii näihin vuosiin löytää luotsiasemia. Nella mezzo giorno de la nostra vita, sanoo italialainen.

Kerran kauan sitten kirjoitin sulle, että meistä olis tullut hyvä pari, ainakin jos tarkoitus on tuottaa mahdollisimman paljon tupakan-savua. Ei tullut siihen tarkoitukseen ja nyt se on myöhäistä, ainakin mun osalta ja toistaiseksi. Erikoista ehkä, mutta olen kirjoittanut myös Martille, että meistä olis tullut hyvä pari ja se olis ihan kuin

tapaista sanoa, että mä lopetan, eikä sitten lopettaakaan. Ehkä se tuntee mut paremmin kuin minä itse, tai ehkä salaisuus oli hurskaiden päätösten sijaan vain kertoa kaikille päättäneensä jotain, tai ehkä se oli sun matkimista, miten vaan, kohta kaksi vuotta on mennyt eikä ole tiukkaa tehnyt.

Matkimisesta puheen ollen, tai samaistumisesta, joka kai on sitten ihastumisen ohella se toinen fanittamisen päämoodi. Kerroin sulle joskus kauan sitten unesta, jossa tapasin Eppu Normaalin yhtenä miehenä, mutta nyt mä näin unta, missä mä itse ilmeisesti olin Eppu Normaali. Jäi varmaan tää samaistumisosasto edellisessä unessa käsittelemättä, koska siinä Eppu Normaali oli erotettu kokonaan toiseksi ihmiseksi kuin mä. Sitähän se ei kuitenkaan ole musta katsottuna, vaan Eppu Normaali historioineen ja nykypäivineen on osa mua. Uudessa unessa kuulin musiikkia, useita biisejä, jotka tunnistin unenomaisen itsestään selvästi Eppu Normaalin upouudeksi musiikiksi, jota en ole kuullut koskaan aikaisemmin, ja se kuului niin kuin subjektiivisessa kamerassa, että ei livenä eikä jostain levyltäkään soitettuna, vaan niin kuin musta itsestäni. Muttei niin kuin ääninä päässäkin vaan ulkomaailmassa soimassa. En tiedä miten on yleensä ihmisten laita, mutta tutkimusten mukaan muusikot kuulee päässään musiikkia enemmän kuin ei-muusikot, ja mä kuulen varsinaista musiikkia harvoin, vaikka joku pätkä voi jäädä päähän soimaankin. Tässä unessa oli kaikki eri instrumentit selvästi kuuluvissa, ja mä tunnistinkin sen niiden soundista, enkä laulajan äänestä, Eppu Normaaliiksi. En tiedä oliko siinä edes laulua tai en kiinnittänyt huomiota. Siinä kaikki. Ehkä se on toiveuni, kun luin Raumalla sekä sun että Juhan haastattelusta sikäläisissä lehdissä, että uutta Eppu Normaalin musiikkia voi olla tulossa jonain näistä vuosista. Mutta voi nähdä siis unessa jotain, mitä ei voisi ikinä etukäteen kuvitella voivansa nähdä, tai kokea. Olikin varmaan sitä musiikillista valtaistumista, mistä kirjoitan kirjassa, eli yhtäaikaista musiikin valtaan antautumista ja sen omistamista.

Jos vielä valittais jotain, ihmetyttää, että Eppu Normaali käy syömään kaiken maailman kokoomusministerien kädessä joka mahdollisessa käänteessä. En vihaa Jyrki Kataista tai Stefan Walliniakaan, mutta huomautan, että maan hallituksen ministereillä ei ole mitään siviilejä eikä ”yksityiselämää”, tuota pikkuporvarien mainiota kulttuuri-innovaatiota. Virka on 24/7. Tietenkin periaatteessa soitto soi niin hyvin kuin pahoille, mutta rajansa kaikella. Vai luuletteko ehkä, että kiltti kokoomusministeri kuulee eppujen laulun ja pysähtyy ajattelemaan,³ että eihän hallitus voi jatkuvasti ottaa köyhiltä ja kurjistaa kurjimpia ja antaa ennestään rikkaille ilman, että koko saatanan systeemi joutuu vaaraan kaatua, kun köyhillä ei ole enää muuta menetettävää kuin kahleensa?

Meni pitkäksi kuin Suolaista sadetta Oulussa, mutta koska sä kuulemma harrastat roskakirjallisuuden lukemista, ehkä kolme tai kuusi sivua ei ole kynnyksysymys.

RUOHOLAHTI, HELSINKI 28.10.2009

16.10.2009 Turku, Kooma, Eppu Normaali

25.9.2009 Huittinen, Seurahuone, Eppu Normaali

Miksette olleet Kirjamessuilla Pahkasikaanne julkistamassa? Odotin ihan, koko muun kirjakahvilallisen kanssa, että miltä te näytätte tuollaisessa haastattelutilanteessa livenä. Eka kerta ikinä, kun kuulen, että Eppu Normaalin keikka on peruutettu, koska bändi ei saapunut paikalle. Arvaan: teille oli ilmoitettu Kirjamessujen nimissä, että

3 Muistuma tekstiin ”korviaan myöten oluessa liotettu nahkatakkinen rappari kuulee Eppujen laulun ja pysähtyy hetkeksi”. Tero Liukkonen: Sanaton suu (analyysi Martti Syrjän tekstistä Arkussa vainaan) – *Mistä ääni meissä tulee?* Satu Grünthal ja Kirsti Mäkinen toim. Porvoo: WSOY 1994.

teidän esiintyminen on peruutettu, vain Kirjamessut ei tiennyt siitä mitään? Vuonna 2003 mut oli buukattu Kirjamessuille Tuija Tiihosen haastateltavaksi promoamaan hänen toimittamaansa kirjaa Isää ei voi unohtaa, jossa esiinnyn haastateltavana ja pikku tekstin kirjoittajana monen muun isänsä tyttären ohella. Kirjamessut oli saanut mun nimissä sähköpostiviestin, jossa ilmoitin peruuttavani esiintymise-
ni, koska ”olen jo saanut tänä vuonna aivan liikaa julkisuutta isäni siivellä”. Otin sattumalta yhteyttä Tuijaan juuri ajoissa, että ilkeä-
lainen peruutus ehdittiin säkällä peruuttaa. Tuija sanoi, että hän ei osannut epäillä mitään, ei tietenkään, mutta varsinkaan sen takia, et-
tä siinä sanottiin noin tarkasti että ”tänä vuonna”. No en ollut sattui-
moisin saanut mitään julkisuutta vielä sinä vuonna isäni siivellä, ellei
sotivan kollegani Helsingin yliopistoon musta sinäkin vuonna jo te-
kemiä lukuisia kanteluita lasketa isän siivellä saaduksi julkisuudeksi.

Joka tapauksessa, koska musta on ensinnäkin tullut yllytyshullu, mitä tulee julkisuuden kalasteluun isäni siivellä ratsastaen, ja toi-
seksi tullut yllytyshullu, mitä tulee isäsuhteeni pakkomielteisyy-
teen, ja kolmanneksi tullut yllytyshullu, mitä tulee kaikenlaiseen
hulluuteen ja pakkomielteisiin muuten, varsinkin pakkomielteiseen
kirjoittamiseen, ja sivun mennessä sanoen, niin yllytyshullu kuin
musta on tullut, ihme kun ei ole tullut vielä yllytyshullu, mitä tulee
puukon kanssa heilumiseen Helsingin yliopiston käytävillä ja erään
satuilevan professorin hengen uhkaamiseen sillä satupuukolla, niin
kuin hän on sitä yllyttänyt jopa valalla vannotettuna todistajana oi-
keudessa mua vastaan. Mutta minkäs teet, kun ihminen on väkival-
laton luonnoltaan, niin ei vielä tälläkään professorin arvovaltaisella
julkisella ja virallisella yllytyksellä tullut puukkosankaria.

Joka tapauksessa, näistä syistä lähetän sulle tässä ton pikkukirjoi-
tuksen, jolla osallistuin Tuija Tiihosen kirjaan, ja myös siksi, että se
on paitsi ainoa mun tähän mennessä julkaistu kaunokirjoitus, myös
syntynyt tasan samasta tuutista kuin nääkin kirjeet, enkä mä ilman
tätä harjoitusta olisi osannut enkä kyennyt sitä kirjoittamaan.

On ollut tietty este ikinä halutakaan kirjoittaa mitään kaunoa. Sitä voi sanoa todelliseksi pakkomielteeksi mun isän suhteen, koska Pentti ei ole lähimainkaan ainoa Saarikoski, joka on kaunoa kirjoittanut, alkaen jo omasta isoisästään, aikana jolloin runojen kirjoittaminen tuskin oli eteläpohjalaisen nuoremiehen tavallisin harrastus. Tän kirjaan pyydetyn kirjeen kohdalla mun oli pakko myöntää, että kaunoa se on, ei ainakaan tietoa, jonka kirjoittamisesta on tullut huomaamatta ammattini, vaikka ei sillä mitään leipää revikään.

Nyt mä olen törmännyt myös suhun, Martin lisäksi kuten olen kertonut kirjassani ja lehden haastattelussakin (vaikka silloin se oli pikemmin Martti joka törmäsi muhun, Joensuussa Jokelassa sinä iltapäivänä 20.8.1983 kun Tuuliajolla saapui sinne, ”Eppu Normaalin laulaja kävi sekoamassa tässä pöydässä”, kirjoitin päiväkirjaani jota kirjoitin siinä). Mutta, mä en tiedä mitä se tarkoittaa. Ehkä täytyy hyväksyä mahdolliseksi, että on asioita ja tapahtumia, jotka vain ovat ilman, että ne tarkoittavat mitään. Erikoista ehkä, silloin kun törmäsin Marttiin, törmäys päättyi siihen, että Martti kääntyi mennessään takaisin muhun päin ja laulahti mulle, että ”rock ’n’ roll can never die”, ja nyt kun mä lähdin Aurakadulta taksilla ja se kääntyi Linnan-kadulle, missä teidän keikkabussia lastattiin, taksiradio soitti ensitahtia samasta biisistä Neil Youngin versiona. Rauta palaa ruostuen, ehkä siksi juuri mä ajattelin, että nyt olen törmännyt suhun samoin kuin silloin törmäsin Marttiin, vaikka tapahtumilla ei ehkä ole muuta yhteistä kuin se, että ne kumpikin voidaan nimetä törmäyksiksi.

Esimerkiksi Martin tanssiote ei tullut tsekatuksi vaan ainoastaan hänen kielensä kyky yltää nenään kiinni, ja vaikka myös mun kieli ylsi, en ryhtyisi Martin kanssa siinä lajissa kisaamaan. Sun tanssiote tuli tsekatuksi, ja hyvin tuntui ottavan. Enää askel ja se on about siinä. Olisin mieluummin vaikka sitäkin jäänyt tsekkamaan, mutta mä ymmärrän niin, että siinä kilpailutilanteessa ”eppujen huomiosta” yhtään enemmän ei ollut mahdollista. Niin paljon kuin mä arvostan voittoa missä tahansa kilpailussa, johon mut on vaikka tietämättä-

ni haastettu, ei sentään jos se lyhentää elinikää. Vaikka nää ”netti-tytöt”⁴, kun olen vähän tutustunut heihin nyt kesän ja syksyn aikana, vaikuttavat toistaiseksi ihan mukavilta, miltä äsken mainitut Eppu Normaalin ihannetytöt eivät todellakaan vaivautuneet yhtä sekuntia vaikuttamaan, kun mä aikoinaan tutustuin heihin vastaavassa paikassa Tavastialla, kokemukset ovat sen verran karmeat, että anti olla liikoja raaputtamatta mukavuuden vaikutelmaa.

HELSINKI 1.3.2010

25.11.2009 Helsinki, Tavastia, Eppu Normaali

Viime kesänä lähetin sulle Sääksmäeltä postikortin 25.7., teidän Valkeakosken keikan jälkeisenä päivänä, tai itse asiassa kirjoitin kortin bussissa sinä iltana matkalla himaan. Vähän myöhemmin teidän keikalla Turussa Koomassa kuulin Tehtaan tytön terveisiä, että kortti ei käy Tehtaalle, mutta ehkä siinä ei ollut alun perinkään tarkoitus olla kaikki mitä keikasta jäi käteen. Eloressa julkaisussa matkakertomuksessani käy ilmi, mitä varten kaikkea pitää kokeilla mutta ei kansantansseja. Voit jäädä kerrasta koukuun nimittäin ja siinä pyristelet ja valoa ei näy tunnelin päässä. Se voi jättää ihan pysyvät jäljet sun persoonallisuuteen ja siitä et sitten toivu ehkä ikinä.

Me nähtiin viimeksi Tavastialla, te olitte saaneet Suomi-palkinnon, ja sitten mä näin vain sut, kun sua ja Marttia haastateltiin aamutelkarissa. Siitä kuului kovaakin kritiikkiä, että ei ole enää jälkeäkään niistä nuorista kapinallisista, joihin aikoinaan faniuduttiin.

4 Ks. Jape (webmaster), eppunormaali.net, fanisivusto, jossa toimi myös Eppu-keskustelu (vuoteen 2010 asti).

James Deanhan oli meidän sankarimme.⁵ Mutta mua ihastutti se, mitä sä kerroit ja miten sä kerroit sun säveltämisestä. Sellainen rauhallinen itsetietoisuus ja itsevarmuus, että tuntee ja tietää omat tapansa tehdä ja se ei anna aiheutta elvistelyyn, ja nuoruus eivät vaan mahdu samoihin nahkoihin. Joku ei vaan voi sietää sitä, että idoleilla kuluu aika siinä missä faneillakin.

Luen taas sitä samaa tallityttöjuttua kuin kesällä Oulun-matkalla ja Seilissä, ja neljäsataa sivua ei ole ainakaan huvenneet tässä välissä. Nyt se näyttää kyllä siltä, että on vika kerta kun sitä täytyy velvollisuudesta lukea, ja myös siltä, että pian sitä lukee mielikseen kirjasta. Ilmeisesti siitä tulee kuitenkin folkloristiikan väitöskirja, vaikka toinen ohjaaja, eräs folkloristiikan professori, onkin todennut tekijälle, että ”folkloristiikassa ei pidetä” naistutkimuksen teorioiden ja näkökulmien tuomisesta folkloristiikkaan. Kun hän olisi sanonut suoraan, että hän ei pidä, olisi osunut lähemmäksi totuutta, mutta valta kätkee itsensä myös passiivisubjektin naamion taakse. Mut on todettu äskettäin päteväksi siihen, että mun dosentuurin opetusala laajennetaan folkloristiikan ja naistutkimuksen dosentiksi, nimityksen pitäisi tulla kanslerilta jonain näistä viikoista, sikäli olisi ihan luontevaa oppilaani siirtää väittelynsä naistutkimukseen, jos ei siitä kerran folkloristiikassa pidetä. Mutta ehkä folkloristiikassa kuitenkin pidetään siitä sadastatuhannesta eurosta, jonka väittelijä tuo tullessaan, varsinkin kun ohjaus on saatu nimellisin kustannuksin dosentilta, eli multa.

Tieteellisten lehtien julkaisutahti kun on mitä on, mun kesäkuussa ilmestyneestä kirjasta on tullut nyt talven mittaan liuta arvosteluja, ja tietenkin oon iloinen ja ylpeä siitä, miten kiittäviä ne on olleet, mutta ennen kaikkea siitä, miten laajasti eri alojen lehdissä ja eri alojen tutkijoilta mun folkloristiikan tutkimus on saanut hyvän

5 Viittaa tekstiin Mikko Saarela (san./säv.), James Dean (taas). Eppu Normaali, *Aknepop* 1978.

vastaanoton, sosiologiasta kasvatustieteeseen ja kaikkea siltä väliltä.

Niinpä oon taas työttömänä, samoin kuin edellisen menestyskirjani ilmestyttyä vuonna 2001. Ynnäilin äsken kaikkia valmistumisen jälkeen saamiani rahoituksia, ja olen saanut joka vuosi edes jotain pientä, paitsi Huonot tytöt -kirjan jälkeen meni puolitoista vuotta niin, etten saanut pennin jeniä mistään, ja takuulla kaikkea hain mikä liikkuu. Vähintään sama taitaa olla edessä taas, ainakin kirjan arvostelumenestyksestä päätellen.

Vientiä mulla on, mistään vaan ei makseta mitään, mutta pyhällä hengellä lennähdän näillä näkymin Manchesterista luentokeikalta suoraan teidän ekalle keikalle Hesassa toukokuussa, ja noin kaikki teidän heinäkuun loppupuolen keikat jää multa väliin, koska olen Keski-Euroopassa kongressimatkoilla. En ole tällä hetkellä niin täynnä pyhää henkeä, että se riittäisi korvaamaan noi poissaolotunnit mulle, mutta ehkä vähitellen jaksaa taas innostaa itsensä.

HELSINKI 11.7.2010

10.7.2010 Lohja, Aurlahti, Rantajamit 2010

13.6.2010 Espoo, Marin kenttä, Kivenlahti Rock '10

21.5.2010 Helsinki, Virgin Oil, Eppu Normaali

Koska en pääse nyt enää teidän keikoille, paitsi viimeistään Tukholmassa syyskuussa, lähetän tässä vaiheessa kiitoksia kuluneen kesän keikoista. Tiedän, että teillä on monta niitä vielä edessä, mutta tällä hetkellä se juuri ottaa niin paljon päähän, etten viitsi edes hehkuttaa mitään. Tehkää hyvin ja pitäkää keikkanne.

Kaikki on olleet hyviä, mutta kiitos varsinkin viimeisestä Baari-kärpäsestä Lohjalla. Siinä oli musta vähän niin kuin uusi esittäjän analyysi, että hän vain kertoo todella omista kokemuksistaan, ja mi-

tään muuta kansankiihotusta ei tarvita, kun kuulijat tekee sen joh-
topäätöksensä, jonka ne kuorossa kajauttaa. Jos yliopiston opetus
olisi joskus noin vakuuttavaa, ainakaan etnografina ei voisi kuin on-
nitella itseään. Vaikka sitä on spiikeissä ehdoteltu aikaisemminkin,
että Baarikärpänen kertoo laulajan omista kokemuksista, esitys ei
ole mun silmään niinkään sitä tehnyt. Että miltäs nyt tuntuu esiin-
tyä vain omana itsenään ilman mitään roolia.

Vaikka ottaa päähän, etten pääse teidän keikoille, toisaalta olen
menossa Tšekkiin, jossa en ole koskaan muutenkaan ennen käy-
nyt, jonkinlaiselle tanssintutkimusleirille, johonkin korpihotelliin
siis linnoittaudutaan kaiken maailman huippu tanssikulttuurin-
tutkijoiden kanssa, ja odotan oppivani siellä noin miljoonan uutta
tanssintutkimuksesta. Koska noin kaikki on mulle uutta sillä alal-
la, mutta joka tapauksessa, korkeatasoisempaa tanssintutkimuksen
kesäkoulua tuskin tässä maailmassa järjestetään. Mun esitelmä kä-
sittelee mun uutta tutkimusaihetta eli suomalaista lavatanssikult-
tuuria. Olen väsannyt pohjiksi tieteellisen artikkelin, joka käsitte-
lee mahdollista metodologiaa, kun tutkitaan tanssia kirjoitetuissa
aineistoissa. Se on vähän tylsää ehkä, koskei se käsittele varsinais-
esti tanssia vaan sen tutkimista. Ja huomaan nyt, että vaikken ra-
kasta todellakaan sivistyssanoja pelkän sivistyksellä spräädäämisen
vuoksi, joko kansanomainen tanssi on aiheena sellainen tai aiempi
vastaanotto sellaista, että olen tuntenut tarvetta vakuuttaa akatee-
mista yleisöä, että kyllä mä ne kaikki hienot sanat hienoilla kielillä
hallitsen. Harvinaisempaa olis, kun hallitsis niiden kaikkien suomen-
tamisen ja niillä suomeksi ajattelemisen, ja mun mielestä hie-
nompaa. Hyvin monet varsinkin taidetanssin tutkijat on entisiä tai
nykyisiä ammattitanssijoita, ja siitä tulee vielä erikseen tanssintut-
kimukseen joskus sellainen imu korkean teorian ohueen yläpilveen,
että heikompaa alkaa huimata. Mä en sitä niinkään harrasta, kun
tarve todistaa ruumiista huolimatta olevansa myös henkinen olento
on mun kohdalla pikemmin päinvastainen, erilaisesta ruumiinkult-

tuurin elämänhistoriasta johtuen. Huomannut noin kolmevitosena, että kaikki ruumiinkulttuuri ei olekaan jotain äärimmäisen halveksittavaa ja vain pienempien ja heikompien nöyryyttämiseksi keksittyä terveysuskonnon palvelusosastoa ja nationalistista pullistelua. Tätä ei voimistelunopettaja koulussa kertonutkaan.

Nyt vaikka te tietenkin soitatte yhtä hyvin työväen talolla kuin pienviljelijäyhdistyksen ja nuorisoseurankin, kun vain hinnasta sovitaan, mä en tiedä, ryhtyisittekö te ikinä hääpelimanneiksi, koska porvarillista avioliittoa ei sentään meikäläiset tunnusta, vaikka rahan arvo on kapitalismissa eläen pakko tunnustaa. Vai onko argumentti sama, jolla mä lopulta viiden avoliittovuoden jälkeen raahasin isä-Hyttisen vihille, että jos sillä ei ole mitään merkitystä kerran, niin mikä estää menemästäkään.

Improvisoidun häävalssin soitti Toni Edelman urkuharmonisassa ja Rekku Rechardt mun broidin akustisessa kitarassa, ja siitä tuli sitten meille sapiskaa, ettei se ihan valssilta kyllä näyttänyt. Mutta nyt täytyy sanoa, ettei se kyllä valssilta mitenkään kuulostanutkaan. Tosin ei tanssijana auta moittia soiton tahtia, vaan tanssi on mitä tanssitaan. Jos sä kysyt esimerkiksi, onko Pimeyden tango tango, Aku voi olla eri mieltä, mutta se on tosiasiaa ihan mitä vain tanssitaan. En kyllä enää tällä tiedolla viitsisi mitään sellaisia koettaakaan tanssia kuin ”valssia” tai ”tangoa”, mutta naisenahan ei aina voi valita tilannetta, mihin viedään. Ei ole sekään niin yksipiippuista, että naisena, toisaalta en ole vielä ainakaan löytänyt mitään ehtoa, jolla mies voisi kieltäytyä naisen hausta. Ellei siihen käy sama kuin miehen hakuun, ”jos hakija on niin humalassa, että horjuu”, tai kävisi, jos todelliset naiset käyttäisi ylipäättään alkoholia.

Taas toisaalta sukupuolinen hakuoikeus ei ole symmetrinen, koska nainen voi hakea vain niitä miehiä, jotka on aiemmin hakeneet häntä, muutenhan jotain naisen ”erikoismielitekoja” voisi paljastua. Tunteiden paljastumisen vahingollisuus on jokaiselle suomalaiselle sanomatta selvää, mutta muille tarvittavat selitykset on liian laajo-

ja yhden esitelmän tai artikkelin puitteisiin. Mun tulevan esitelmän Tšekissä pitäisi käsittelemän alkoholiaihetta lavatanssikulttuurissa. Jahka mä tästä joudan käynnistelemaan paperikonettani.

Sinänsä Museoviraston keruuarkiston politiikka aineistositaitien kanssa on erikoinen, että kertojan nimeä ei ehdottomasti saa julkistaa, koska tiedonantajille on luvattu anonymiteetti, sen sijaan ne, joiden edesottamuksista kerrotaan, esiintyvät juuri niillä nimillä kuin on kerrottu. ”Kerron vain sillä ehdolla, ettet kerro kenellekään, että sä olet kuullut tän multa”, täähän toimii salassapitosääntönä ihan paikallisessakin kanssapuheessa. Kertomisen etiikka ei aina ole vedenpitävästi tolla varmistettu.

Toisaalta lavatanssiaihe on sellainen, että kerrottujen ihmisten henkilöyden peittämistä ei voi ajatella, koska monet on maankuuluja muusikkoja ja jutut liittyy esimekiksi anekdoottien rakentamiin henkilökuviin tai populaarimusiikin kotoistumisen virtailuihin tai muuhun, missä henkilön nimi on juuri se ratkaiseva tunnus. Missä sitten raja menisi, että kuka on kansallisen muistomerkin ansaitseva julkimo ja kuka vain paikallinen suuruus, jonka henkilöyttä (tai ehkä ”yksityisyyttä”?) pitäisi suojella peittämällä se, on mahdoton ratkaistava. Pääasiassa kuitenkin mä en tutki muusikoita enkä musiikkia, vaan pyrin keskittymään tanssiin, sanottu ei ole tehty vain. Olen esimerkiksi ollut jo useamman kerran tilanteessa, että mainitsen vain tutkimusaiheeni seurassa, ja joku muusikko alkaa heti innoissaan kertoa monia muistojaan lavoilta soittajana. Mutta vaikka noin jokainen vanhempi ihminen omaa tanssilavamuistoja tanssijana, ei niitä noin vain kerrota. Ehkä kun suojana ei ole sitä esiintyvän muusikon ammattiroolia, vaan kyse on oman elämän vaikuttavista tapahtumista. Sikäli Museoviraston aineisto on varsinainen aarre, mutta tässä vaiheessa tuntuu että vähän ylipursuava, se on niin laaja, että millä siitä ikinä saa otetta. Pala palalta.

Manchesterin tutkijaseminaarin yleisöön oli kutsuttu monta tanssintutkijaa mua kommentoimaan, ja yksi niistä, nuorehko mies,

kertoi jutun, jota mä en ollut aikaisemmin kuullut. ”Miksi helluntailaiset kieltää avioliiton ulkopuolisen seksin? Koska se voi johtaa tanssimiseen.” Onko tää juttu helluntailaisista, seksistä vai tanssimisesta, en osaa sanoa oikein. Tanssi niistä ainakaan ei ole se ylimainostettu. Joskus kirjoitin sulle, että yleensä Eppu Normaalin keikoilla ei voi juuri tanssia, liittyen myös siihen, että olen vannonut Akulle erään kokemuksen jälkeen, etten enää ikinä katso Eppu Normaalin keikkaa toisella rivillä, ja se on pitänyt siitä lähtien. Yritän siis olla siellä oikein etupalakin tyttöä ja vormyntäriä nuorempien päälle vielä, niin sanotusti hevosen suusta siteerattuna. En tiedä, olenko oppinut ehkä paremmin tanssimaan siinä rajallisessa tilassa eturivissä, vai onko ehkä niin, että muualla ei ihan niin raivopäinä tönitä kuin Tavastialla, mistä mun enimmät aiemmat kokemukset on. Varsinaisesti harrastan estraditanssilajia, itämaista eli niin sanottua vatsatanssia, ja on ehkä myös tuntunut mahdottomalta tanssia mellakka-aidan takana, koska olennaisin osa ei näy siitä mihinkään. Kuitenkin tanssijasta tuntuu samalta, ja jos ja kun se on mun tapa kokea musiikki, suurempaa iloa ei voi kuvitella kuin Eppu Normaali livenä mun tanssia. Kiitos siis siitä kaikesta, ja toivon mukaan tulevaisuudessa lisää.

Samana päivänä, kun puhuin Manchesterin yliopistossa, muun muassa suomalaisesta ”sisusta”, ”Finnish notion of Sisu, ’guts’”, jonka perusteella vain voi tulkita kertomuksen juonirakenteen ”on kovaa, pakko pärjätä, pärjättiin, ylpeitä siitä”, esimerkiksi tanssia leppäpusikossa hyttysten ja lehmänpaskojen piirittämänä ja maa on vielä kuurassa lisäksi, ja aamuun asti tanssittiin, nykyajan nuoret ei tiedä mitään, niin samana päivänä siis luen Hesarista, että teidän Tukholman keikka on joku ”Stockholm Sisu Nights”. Sille sitten, että sitä ei todella voi kääntää englanniksi. Ehkä yks sana suomea jää, jos ajatus siitä jää. Ei voi Murheellisten laulujen maatakaan kääntää ranskaksi, ei mun vereksimmällä ranskan cum laude -taidolla silloin, mutta jos Sisu on ainoa sana joka jää, ja tietenkin isolla kirjoi-

tettuna, niin joutaa mennä kaikki suomenkielellä kirjoitettu samaan uuniin. Jotain hyvää siunatuksi lopuksi, niin ainakin meitä on sitten turha tulla syyttään.

FISKARS 9.10.2010

3.9.2010 Tukholma, Nalen, Eppu Normaali

Joko sä olet toipunut Tukholman-keikan jälkeen? Kiitos siitä keikasta! Mulla oli niin ihana Tukholman matka kaiken kaikkiaan, kerrankin ei tarvinnut hiota missään shoppailukierroksilla eikä työasioilla, oli kaunis kaupunki, upea se keikkapaikka, teidän keikka oli loistava, tunnelma paras mahdollinen, ja kun mä en ollut päässyt millekään keikoille niin pitkään aikaan, se korvasi kaiken monin verroin, että hyvää kannatti odottaa. Joo, kannatti lähteä Tukholmaan teidän keikalle. Kiitos siitä. Mutta sä olit soiton jälkeen niin todella väsyneen oloinen, että mä ajattelin että sä varmasti sairastut vähintään räkätautiin tästä. Niin kuin sen Huittisten keikan jälkeen vuosi sitten, tai siis mähän silloin sairastuin, mutta oletan, että sain sen sulta. Mä en muista, suudeltiinko me siellä, tai mitä eritteitä me vaihdettiin ja miten, mutta sikaflunssan mä taisin siitä saada. Mä korostan tätä, että mä en muista. Koska sun on sittemmin nähty keikalla suutelevan jotakuta toista niin intohimoisesti, että teitä ei kuulemma meinannut saada rautakangellakaan irti toisistanne (tunnettu vagina dentata -motiivi, naisessa on kiinni käyvät hampaat), ja toisaalta lakinne on, että ”heti jos on antanut yhdelle, on pakko antaa kaikille muillekin sitä samaa”, näin ainakin niin sanotun Eppu Normaalin ihannetytön kertoman mukaan, niin jos sä siis et olisi antanut mulle vähintään sitä samaa, niin se olisi sitten epäreilua. Pois se meistä, että olisi epäreilua, eikö.

Mun piti kertoa sulle mun Tšekin matkasta, koska kun olen työtön, en saisi matkustaa ulkomaille, eli en voi kirjoittaa mitään julkaistavaa kertomusta matkasta, ja muutenkin, älä kerro sitten kenellekään, niin sanotusti. En ole takuulla ikinä ollut vuoden sisään yhtä monta kertaa ulkomaanmatkoilla kuin nyt, kun olen ollut koko vuoden työttömänä, ja kaikki paitsi teidän Tukholman-keikka on vielä olleet työmatkoja, niistä vaan ei makseta mitään. Kuten tiedät, olin taannoin naimisissa näyttelijän kanssa, ja se oli freenä työttömänä ne päivät kun sillä ei ollut keikkaa ja vakuutettuna Muusikkojen työttömyyskassassa. Siellä innokas virkailija valvoi seurapiiripalstojen välityksellä korvauksensaajien töitä, että onhan teillä töitä, taas te ootte esiintyneet siellä ja siellä hyväntekeväisyyskeikoilla. Sitä se katsoo kaikkein viimeiseksi, että niistä ei makseta mitään, sen ymmärtää ammattiliiton näkökulmasta, että liittoko vielä maksaisi korvauksia siitä, että joku polkee taksoja ja dumpkaa ammattityötä äärimmilleen. Arvostan sitä, että Eppu Normaalia ei juuri hyväntekeväisyyskeikoilla näy, ainakaan seurapiiripalstoille asti.

Kävin soutelemassa Vltavalla, eli saksaksi Moldaulla, juuri samanlaisella jollapurtilolla kuin missä te istuskelette Valkoisen kuplan kansikuvassa. Samaistuinkin enemmän Marttiin siinä kuvassa, jos se on joutunut yksin kiskomaan koko rundin läpi, ja väistämättömänä seurauksena veneen laadusta on vielä törmääminen toiseen veneeseen matkan varrella. Kysyttiin kun vuokrasin sen veneen, että osaanko mä soutaa, ja olin vaan että osaan, totta kai. Arvasin kylä, että se ei ihan vaan siitä osaamisesta ole, että osaan soutaa kelpo meriveneen Jätkäsaaresta ulos ja takaisinkin, ja osaan soutaa verkot räntäsateessa tuulisella järvenselällä. Olin ollut silloin jo kerran uimassa Vltavassa, mutta en ollut ihan tajunnut joen koko viehätysvoimaa, koska olin lähtenyt laiturilta alavirtaan ja uinut takaisin sen saman laiturin suojassa. Uidessa tajusin lähinnä sen, miksi Praha ei tuntunutkaan ahdistavalta sisämaan kaupungilta, vaikka se ei ole meren rannalla, siksi, että sen keskellä on helteilläkin val-

tava kylmävesivarasto. Vesi tulee jostain vuorilta, ja sitä on todella paljon, ja se on kylmää. Siinä soutelupaikassa on ne puomit joen poikki, mitä veneellä ei saa ylittää, ja olin tasan varma siitä, että jos ylittää, vene menee ylösalaisin ympäri heti paikalla siinä oisko puolen metrin pudotuksessa, mikä puomin jälkeen tulee. Kun ei todella ollut minkään valtakunnan köliä, mikä mun käsityksen mukaan yleensä pitää veneen pystyssä. Mä siinä aikani jo vähän hiessä olin kiskonut, ja saanut sen täysin ohjauksettoman jollan lopulta mielestäni tarpeeksi kauas puomin vaaravyöhykkeestä, kun tajusin, että veneen täytyykin olla joessa sellainen, että joki vie. Minkäänlaisella veneellä ei ole voimaa viedä jokea. Niinhän se on meressäkin, mutta meren aallot ei vaan voi viedä jollapurtiloa, vaan meriveneessä täytyy olla jotain syvempää, josta aalto voi ottaa kiinni.

Muuten se Tšekin matka oli juuri niin antoisa kuin mä odotin, ja oli itse asiassa yllättävää, että menin sinne hyvin nöyränä tyttöinä kuulemaan itseäni paljonkin viisaampia tanssintutkijoita, mutta sain sellaiset palautteet omasta osuudestani, että turha nöyryys vähän karisi. Tiedänhän jotain minäkin näköjään. Mun esitelmän ulkopuolelta tosin jouduin kertomaan kaiken suomalaisesta lavatangosta, joka on ilmeinen hitti maailman tanssintutkijoiden keskuudessa, ja siitä suunnilleen kaikki, mitä mä varsinaisesti tiesin (vaikka osaankin askeleet ja oon sitä pari rundia joskus tanssinutkin), perustui siihen, että olin ennen matkaa onneksi käynyt katsoomassa Hande Nurmion uuden leffan Stadilaista tangoa etsimässä. En muistanut siitä tarkasti oikein muuta kuin Antero Jakoilan näyttämässä kitaralla, miten menee argentiinalainen tango ja miten suomalainen, ja vaikka se on siis musiikista ja kysymykset mulle koski tanssia, auttoi ihmeen pitkälle. Epputietämyksestäkin oli apua, kun suomalaiset tangolyriikat on kuulemma jotain mieletöntä kaikessa melankoliassaan. Nopeilla yleistyksillä kun mennään kahvipöytäkeskusteluissa, niin kohta se jo oli suomalaista kansanluonnetta, että jopa suomirockinkin lyriikat voi kertoa samanlaista tun-

netta. Ehkä on jotain, koska keskustelukumppani, alankomaalainen joka tutkii japanilaisten flamencoharrastusta, oli mieltä että rock on niin täysin erilainen genre, että mitkään rocklyriikat ei voi olla mitenkään samoin melankolisia kuin suomalaiset tangolyriikat. Hän oli nähnyt tekstitetyn dokkarin vain suomalaisesta tangosta, ei suomirockista. Koska voihan ne olla, suomessa. Kuka tietää sanoa, missä missäkin kulkee ironian ja päätöksen väliset rajalinjat.

Mitä muuten kuuluu, olen rakastunut, tai siltä melkein tuntuu, poikani tyttäreeseen, joka täyttää kohta jo kaksi vuotta. Tyttö on juuri oppinut sanomaan ensimmäisen yhdyssanansa, ”isi-äiti”, eli isoäiti, ja on aivan vastustamaton. Olen hoitanut sitä melkein alusta lähtien aina pari kolme kertaa viikossa, parista tunnista kerrallaan yökyliin ja muihin reissuihin, ja meille on tullut niin kiva, läheinen suhde. Se ei sinänsä yllätä mua, koska mulla on ollut aina erittäin hyvä ja läheinen suhde myös hänen isäänsä, mutta rakkaita läheisiä ihmisiä ei ole liikaa. Suosittelen lapsenlapsia! Kandee aloittaa vaan indoktrinointi hyvissä ajoin, niin yleensä kiltit lapset kyllä tavalla tai toisella saa aikaiseksi sen, mitä tilataan. Kuten esimerkiksi, lapset mieluiten mahdollisimman heti eikä joskus myöhemmin. Vaikka kyllä sen kanssa tuntuu, ettei omaa lasta olisi niillä viimeisillä voimilla jaksanutkaan ehkä oikein hoitaa (kun oman lapsen olisi siis vielä voinut periaatteessa saada viimeisillä hetkillä silloin, kun sitten sai sen lapsenlapsen), on suuri ilo olla hyvin jaksavainen isoäiti lapsenlapselle. Ja siitä on, mä luulen, lapsellekin etua. Sillä on syynsä ja seurauksensa, että ihmisellä on isoäiti, mitä eläimillä ei yleensä ole. Koska kato, ne ketkä olis niiden eläinten isoäitejä, on jo joidenkin toisten lasten äitejä, tai sit ne on jo heittäneet veivinsä. Niin se käy naiseläimillä.

Linnea oli katsomassa, kun vietin äsken 52-vuotissyntymäpäivääni esiintymällä itämaisen tanssijana meidän Tanssikeitaan 15-vuotisjuhlanäytöksessä Stoa näyttämöllä, ja lapsenlapsi katso-
mossa teki esittämiseenkin aivan ekstrasävyksen. Oli toinen eli vii-

meinen esitys, jossa se oli vanhempineen eturivissä, meidän ryhmän tanssi oli sellainen erittäin kaunis, naisellinen, tiivistunnelmainen ja rauhallinen (eli hidastempoinen, mikä on vaikeinta pitää kasassa) estraditanssi, kaikenlaisten kansantanssivetojen keskellä, ja me oltiin saatu siitä jo ensimmäisen esityksen jälkeen todella paljon hienoja kiitoksia, sekin vaikutti, mutta olipahan vaan tosi mahtavaa saada siellä tanssia ja esittää jotain niin kaunista sille rakkaalle lapsukaiselle. Tai niille kaikille kolmelle lapsukaiselleen, kehitystä on tapahtunut sitten Tanssikeitaan 10-vuotisnäytöksen, jossa mä myös jo tanssin, sellaista oikein rivakkaa kansantanssivetoa silloin. Ei ole itsestään selvää, että tässä iässä ja näillä arvilla vielä voi esiintyä tanssijana, eikä voikaan ilman jatkuvaa treenausta, eli vaikka tulkintakyky kyllä tanssijalla kasvaa iän ja kokemusten myötä, eihän ole mitään tulkintaa, ellei ole myös taitoa ja voimaa panna sitä esille.

Tšekin symposiumissa tapasin itseäni kymmenen vuotta nuoremman irlantilaisen ammattitanssijan, joka on liian vanha jatkaamaan tanssia omassa ryhmässään, eli se on ollut Riverdancen tanssija, ja on firmassa edelleen taiteellisena johtajana. Sillä oli hieno ajatus oman uransa jatkosta, että se haluaa luoda koreografioita, joissa se myös itse voi tanssia. Irlantilaiset siellä oli kivoja muutenkin, niitä oli paljon, ja ne ryhmittyi oikein tiukasti eturiviin mun esityksen ajaksi ja seurasi tikkana joka sanaa, ja näytti vielä peukukuja pystyssä lopuksi, ihan kuin ne olisi arvanneet jotain, että mä olen tietenkin Irlannin ystävä koska olen Suomesta, vaikken mä sitä ollut mitenkään tuonut siellä esiin. Tää ex-riverdancetanssija sitten näytti videon uuden koreografiansa esityksestä, jossa se itsekin tanssi. Siellä näytettiin muuten melkein kyllästymiseen asti videoita kaiken maailman tansseista (paitsi mä, jaoin hand-outina kolme sivua valittuja paloja mun kirjoitetuista aineistoista eli lavatanssimuisteluista käännettynä, eikä mun aineisto kyllä ainakaan köyhemmäksi jäänyt kaikkien tutkijatekoisten kenttävideoiden rinnalla). Todella, ehkä teknisellä virtuositeetilla ei häikäisty niin kuin

Riverdance steppaamisellaan, mutta sanottavaa tuntui olevan hiukka enemmän kuin siinä rivissä.

Sama meidän esityksessä. Tunnelma tiivistyi loppua kohti niin, että olin ite omassa vikassa loppusoolossani (jokaisella oli lyhyt sellainen) aivan kylmissä väreissä jo. Omot, sanois Matti Pellonpää (ne vaahtoa siis silmissä, jos liikuttuu omasta esityksestään, vaikka Matille se saattoi tapahtua kai lähinnä jälkikäteen, yleisön joukossa omaa suoritusta seuratessa). Tunnen suurta kiitollisuutta meidän ryhmää kohtaan, joka tässä esiintyi ja jossa olen nuorimpia, siitä sitkeydestä ja tsempeistä ja tarkkuudesta, millä tanssia treenattiin, yhteensä lähes vuosi, ensin kevät Keitaan vakitunneilla ja sitten koko syksy vielä omissa ekstraharkoissa. Sillä se tiivis tunnelma ja tulkinta saatiin esitykseen, että tarvittavat taidot ja voimat oli harkattu. Niin kuin sanotaan, että vain amatööri antaa tai voi antaa sata prosenttia, oon sadalla innoissani ja hyvällä mielellä tästä esityksestä, nyt kun ei tarvitse enää jännittää, miten se menee ja miten vastaanotetaan. Tosin heti kohta saa alkaa sen uudestaan, koska uutta keikkaa pukkas heti meidän ryhmälle edellisen esityksen perusteella, johonkin Vantaan teatteriin samantapaiseen tanssijuhlaan, että ei vielä näille laakereille jäätykään lepäämään.

On parasta (tai parhautta, kuten sanotaan, ihan miten vaan mun puolesta), että tanssia voi harrastaa ja esittää kaikki, kaikenikäiset ja näköiset ja kaikenlaiset ruumiit, ei vain normisellaiset. Itämaissa tanssissa on vielä hienoa, että se on kaikenlaisten naisten yhteisesiintyminen, se helpottaa vähän sitä kaikkea paskaa, mitä olen saanut kokea nimenomaan toisten naisten taholta kymmenen vuotta, tai melkein kaksikymmentä, jos lasketaan mainittujen Eppu Normaalin ihannetyttöjen mun kiusaaminen teidän keikoilla. Kun se loppui tunnettuun viimeiseen pisaraansa keväällä 1999, neiti tutkijakollegani vasta sai pahuuden päälle seurassa ja yliopistolla. Jos mikään voi lopulta helpottaa, kun on totaalisen pettynyt ihmiskuntaan, varsinkin omaan sukupuoleensa, ja yhteiskuntaan sen

kyvyssä suojella jäseniään terroria vastaan. Mutta on ainakin yksi osoitus, että vaikka niin paljon saatanan paskoja ja natsipaskoja on, on muitakin, on ihmisiäkin.

Olen nyt täällä landella, tai ruukinkylässä, mutsin luona syyslomalla, kun huomasin että Työväenopistossa saa työttömät puolet alennusta kurssimaksuista ja onnistuin ilmoittautumishässäkässä taistelemaan itselleni paikan siis puoli-ilmaiselle saaristomerenkulun kurssille, niin siitä bonuksena vielä syyslomaakin tää viikko. Työttömällä ei ole muuten ikinä lomaa. Jos ei tosin lomaa mun ammatissa ole muutenkaan juuri ilmennyt. Olenhan tietenkin täälläkin joutunut päätoimittajani eli hakemusten tehtäviä toimittamaan, mutta aika paljon aikaa jää myös sienimetsälle, kylmäuintiin, verkkosoutuun, aamuvoimisteluun ja sen sellaiseen, lomailuun.

Ostin lipun teidän Kummeli-keikalle Circusessa, eli siellä nähdään. En uskaltanut enempää lippuja ostaa sille kiertueelle, kun ei ole tietoa, mitä sikaa siinä kaupataan, ja jos mä en kestä ollenkaan sitä, mitä pidän mahdollisena. Kuitenkin, vaikka luulis että jos te kestätte sitä niin miksi mä en kestäisi. Toivotaan parasta.

HELSINKI 20.12.2010

2.12.2010 Helsinki, Circus, Eppu Normaali & Kummeli,
Suuri joululahja -kiertue

1.12.2010 Helsinki, Circus, Eppu Normaali & Kummeli,
Suuri joululahja -kiertue

Kiitos Suuri joululahja -kiertueen keikoista Helsingissä! Uskaltauduin sitten kuitenkin ostamaan kahdelle keikalle lipun, eikä se nyt ihan sietämätöntäkään ollut. Vaikea sanoa, kun en ole ikinä ennen nähnyt vilaustakaan mistään Kummeleista, miten se oikein toimi

Eppu Normaalin kanssa yhteen, ei ehkä mitenkään, mutta ilmeisesti Eppu Normaalin kanssa vois syödä vaikka rautanauvoja. Admin on ilmoittanut teidän vieraskirjassa, että Eppu Normaalilla ei ole keikkoja ennen ensi kesää, joten seuraavaksi kai sitten nähdään Ylöjärven pojat kotikentällään Teivon raviradalla, kuten Kunninkuusravit mainostaa asiaa. ”Toto tuo, Eput vie”, kuulutetaan jo Facebookissakin.

Viennistä puheen ollen, lähetän tässä joulutervehdykseksi uudemman kirjoitukseni lavatanssiaiheeseen. Tää on tulevan Elore-kolumni eli epämuodollisempi, lyhyempi ja mahdollisesti poleemisempi kirjoitus kuin tieteellinen artikkeli, samasta aihepiiristä, vaikka vähän eri kulmasta, tutkijan kirjoittamisesta eikä niinkään tutkittavien ihmisten kirjoittamisesta. Haasteellista, kun kokeilevaa etnografista kirjoittamista on kaikkein eniten moitittu siitä, että siitä on kirjoitettu hyllymetrejä metodologista kirjallisuutta ilman, että tässä kirjallisuudessa olisi itsessään kyetty minkäänlaisiin kokeiluihin tai kirjoitustavan uudistamiseen. Pyrin tietenkin aina kirjoittamaan hyvin, ja sekin voi olla jo toisin kirjoitettua tiedettä, mutten ole hirveän tietoinen siitä, miten teen sen, mitä kirjoitustapojen kokeileminen varmaan edellyttäisi.

Lopussa on kannanottoa siihen norsunluupoteroon, mistä kirjoitin joskus keväällä, sen yhdestä aspektista eli siitä, että kun oppiaineessa tehtävä tutkimus ei kiinnosta ketään, ei myöskään aineen tutkinnolla tee työmarkkinoilla mitään. Moni tekee jatkotutkimnon, koska ei ole mitään muutakaan tehtävissä, siis työttömyystilastoja siivotaan kouluttamalla maistereista tohtoreita, mutta humanistitohtorien on jo nyt vaikeampi saada töitä kuin -maistereiden. Ja lisää tulee tuutin täydeltä, pelkästään Hesan folkloristiikassa on tänä vuonna hyväksytty jo jotain kymmenen uutta väitöskirjaa, kun vuositavoite on yhdestä kahteen väitöskirjaa. Kumminkin yliopiston opettajana ja väitöskirjojen ohjaajana en keksi parempaakaan lohduketta niille ihmisille, jotka koulutuspetoksen uhriksi

on joutuneet, kuin tässä kirjoituksessa olen keksinyt. ”Kilpailutilanne, johon nyt valmistuvat maisterit ja tohtorit joutuvat, ei ole ehkä aivan suoraan samaistettavissa pula-ajan maratontansseihin (McCoy 1935). Sellaisiin hätäpäissä ilmoittautumisen sijasta viisasta rohkeutta saattaisi olla opetella löytämään omat askeleensa ja ottamaan oma tila niiden esittämiseen tavoittelematta ensi sijassa markkina-arvoista palkintoa.”

Muita syksyn hommia on ollut se, että mun isän viimeisen vaimon kuoltua vuosi sitten olen neuvotellut hänen tyttärensä luopumaan kaikista vaatimuksista, joita hänellä olisi saattanut olla, ja aluksi olikin, periä edelleen se, mitä hänen äitinsä oli perinyt mun isältä. Neuvottelut Tukholmassa lankesi kai mulle, paitsi koska olen isäni esikoinen, myös koska olen Ismo-setäni lisäksi luultavasti ainoa suomalainen, joka oli pystynyt pysymään väleissä äiti Bernerin kanssa. Perustuen ehkä eniten siihen, mihin järjestötoiminta kasvatti myös minut 1970-luvulla, nyt kun oon joutunut käymään läpi papereita ja näkemään taas niitä uskomattomia vaatimuksia, joita rouva esitti silloin, kun kuolinpesää isän jälkeen jaettiin. Jo paa-tuneinkin YYA-maljojen kohottelija olisi saattanut vetäistä vodkat väärään kurkkuun siinä vaiheessa. Älkää ikinä kuolko, jos teillä on jotain tekijänoikeuksia, tai älkää ainakaan ikinä tehkö mitään testamenttia, jos teillä on rintaperillisiä, ja jos te otatte vaimon, ottakaa ihmeessä ainakin avioehto suojaamaan lapsianne rouvan pohjatonta synnynnäistä ahneutta vastaan sitten, kun ahneutta mahdollisesti rajoittanut rakkauden kohde on häipynyt maisemista. Kuten Hannu Salama sanoi mulle joskus silloin, viitaten Bernerin tehtailijasukuun, sillähän rikkaat on rikkaita, että ne osaa pitää kiinni rahoista. Näistä asemista tavallaan piti osata askel askelelta peräytyä rouvan tyttären kanssa, että oikeastaan mitään ei kyllä kuulu enää hänen periä. Läpi meni, vähän kuin jatulintarhan keskustasta ulos, että et tiedä todella yhtään, mihin suuntaan, mutta tiedät, että kiviä seuraten ei ole muuta kuin ulospääsytie.

Kirjoitin viimeksi tanssiesityksestä, että eihän ole mitään tulkintaa, ellei ole voimaa ja taitoa panna sitä esille. Se on vähän äärimäinen esitystutkimuksellinen kanta, että ei ole mitään muuta kuin esitys ja esityksessä on kaikki mitä on, ei ole mitään tulkintaa ole-massa missään muualla kuin esityksessä tässä ja nyt. Oman kulttuurin etnografiaa luonnehtii se, että kaikki mitä tekee, liittyy joihinkin kautta tutkimustyöhön, ja tutkimus tunkee kaikkeen, oli se faniutta tai muuta harrastustoimintaa, unia, tai mitä hyvänsä. Olen nyt esimerkiksi alkanut koota yhteen tutkimuspäiväkirjaa kaikenlaisista lavatansseista koskevista muistiinpanoista, mitä olen tehnyt parin vuoden aikana erilaisiin tiedostoihin ynnä muihin, ja huomannut, ettei ole mitään asiallista rajaa näihin kirjeisiin. Kaikki liittyy kaikkeen. Meillä on juuri nyt virityksessä uuden yhteistyön perustamista suomalaisten esitystutkimuksen harjoittajien kesken. Esitystutkimus on enimmäkseen kulttuurientutkimusta eikä taideperformanssien teoriaa, ja on maailmalla jo oma yliopiston oppiaine, mutta Suomessa sitä ei sillä nimellä oikein tunnetakaan, vielä, ennen kuin me saadaan verkostomme vetehen.

Sillä välin, yritystä relata ja chillata vuodenvaihteen kunniaksi, sinne ja tänne.

HELSINKI 30.3.2011

Näin siinä kävi, että vuonna 1888 perustetun suomalaisen ja vertailevan kansanrunoudentutkimuksen oppituolin nykyinen haltija, folkloristiikan professori Lotte Tarkka, jäi ainoaksi professoriksi Heesaan, ja onkin ainoa folkloristiikan vakkari ylipäätään siellä, nyt kun dosentitkin on uudessa uljaassa yliopistossa alennettu viranhaltijoista ”arvon” haltijoiksi. Kaksikymmentä vuotta sitten, kun olin

folkloristiikan laitoksella töissä assistentin viransijaisena, siellä oli professori ja apulaisprofessori ja lisäksi akateemikko emeritusprofessorina, amanuenssi, kaksi assistenttia ja vielä neljä dosenttia opetusoikeuksineen ja -velvollisuuksineen.

Mua dosentin alennus virasta ”arvonimeksi” ei haittaa, koska yliopiston asenne dosentin viran haltijoihin oli ottaa kaikki työnantajan oikeudet, mutta ei mitään velvollisuuksia, kun dosenteilla puolestaan oli kaikki työntekijän velvollisuudet, mutta ei mitään oikeuksia. Arvon dosentteja ei tiedekunta enää määrää määräyskirjoillaan yhtään mihinkään. Uudessa yliopistolaissa myös professorille on määrätty pätevyysvaatimukset. Hyvä niin varmaan. Dosen-tille on aina ollut aika kovat pätevyysvaatimukset, kahden hyvän väitöskirjan verran tieteellistä tuotantoa ja todettu hyvä opetustaito (mulla on mun väitöskirja ja Huonot tytöt -kirja folkloristiikan dosentissa ja Huonot tytöt ja spaissarifanikirja naistutkimuksen laajennuksessa, ja hyvän opetustaidon on tätä varten asetettu lautakunta todennut), mutta professorille ei ole ollut mitään pätevyysvaatimuksia. Kuitenkin professorilla on hallinnollinen valta oppiaineessa ja laitoksella, tää epäsuhta on ollut omiaan aiheuttamaan kaikenlaista dosenttien demppaamista ja päähänpotkintaa yliopistossa. Dosentit on oman opetusalan suvereenit asiantuntijoita, joille kukaan ei voi sanoa mitään siitä, mitä he oppiaineestaan opettaa, joten ymmärrettävää, että edes dosentin lakisääteinen oikeus opettaa yliopistossa ei ole aina toteutunut, kun professori haluaa käyttää valtaansa jopa väärinkin ja oppiaineen vahingoksi. Valta aina korruptoi, niinhän sanotaankin.

Mä muistan sen päivän, kun Lotte tuotiin laitokselta kotiin Kapteeninkadulle. Minna sai kuulemma pikkusiskokseen sen pää punaisena huutavan kääryleen. Tarkkojen kotitalossa oli lihakauppa, tak- sille selvennettiin aina osoite ”lihakaupan talo”. Loten syntymän aikaan olin juuri oppimassa lukemaan ja aloin uumoilla, ettei olekaan herra Kött, joka omistaa kaikki Helsingin lihakaupat, ”Lihaa – Kött”.

Nykyään siinä on lifestyle-kauppa, josta saa ostaa aitoja espanjalaisia espadrilloksia.

BTW, yliopistotason bisneskonsultaatiota, nyt kun te kuulemma teette taas uutta levyä. Teidänhän kannattaa tietenkin soitattaa se levy studiossa nimettömillä parikymppisillä studiomuusikoilla, koska ne Eppu Normaalin tähdet on niin kalliita soittajia. Ja lisää säästöjä on saavutettavissa soittamalla keikat playbackinä, koska muusikon soitto on niin paljon kalliimpaa kuin pelkkä instrumentin kanssa lavalla pelleily. Tällä samalla menetelmällä Helsingin yliopisto pyrkii maailman yliopistojen rankkauksessa sijalta 173 ihan ylimmäiselle ykkössijalle asti, että kaiken tuntiopetuksen antaa tietenkin vastavalmistuneet maisterit eikä vapaat dosentit, koska dosentit on niin paljon kalliimpia opettajia kuin maisterit. Kirja voidaan ostaa kirjastoon kaikkien vapaasti luettavaksi ja hyödynnettäväksi, mutta jos sen tekijä dosentti otettaisiin luennoimaan siitä yliopistolle, sehän maksaisi ihan hirvittävästi liikaa. Eli, kun te varmasti olette reiluja kilpailijoita ja haluatte antaa tasoitusta kaikille, jotka pyrkii huonommilta sijoilta maailman parhaaksi bändiksi, ottaa vain oppia Helsingin yliopistosta.

Voin ilokseni ilmoittaa, etten ole tällä hetkellä työtön. Kun olin vuoden verran hakenut takuulla kaikkea mahdollista, lopulta Svenska Litteratursällskapet ei antanut pakkeja vaan ihan kelvollisen apurahan. Suomenruotsalaiset sitten ymmärtää hyvän päälle. Ei sillä tosin tehdä koko lavatanssitutkimusta, jonka olen arvioinut vähintään kolmivuotiseksi, mutta joku asiallinen osa kuitenkin. Sinänsä mun palkka, jos sellaista on, on niin törkeä, että mun ansiosidonnainen työttömyyskorvaus on suurempi kuin säännönmukainen taiteilija-apuraha, mutta ajatus lämmittää siinä vaiheessa, kun on lähettänyt kymmeniä hartaita hakemuksia ja joku vihdoin uskoo aiheeseen pienenkin apurahan verran. Sen kannalta, että ansaitsisi elantonsa valitsemaansa ammattia harjoittamalla, tanssin tutkiminen on ilmeisesti jopa vielä katastrofaalisempi valinta kuin tyttöjen tutki-

minen. Ainakin Suomen pikku tanssintutkijapopulaation taipumus aivovuotoon muille maille on huomattava, ja sen verran paljon oon mäkin saanut maistaa täällä tiukimmissa hauissa huippurankkauksen saamista ja sitten kuitenkin selittämättömästi rannalle jäämistä, etten ihmettele yhtään. Mutta isänmaan suuremmaksi kunniaksi tässä on kutsumustaan toteltava, kun on suomalaisen kulttuurin tutkimuskohteekseen valinnut.

Näin unta, että mä olin saanut sulta kirjeen. Mä olin Tukholmassa, ja kirje, joka ei muuten ollut mitenkään ainoa laatuaan mutta viimeisin, oli mulla mukana niin kuin amulettina tai sellaisena, se oli todella kaunis pieni kirje, ei sen sisältö, jota en nähnyt unessa tai sillä ei ollut sen tarkempaa merkitystä kuin että se oli sulta, vaan esineenä, kirjekuori oli taiteltu neliskulmaiseksi käsin tehdystä tumman sinivihreästä paperista, niin pieni että postimerkki ja osoite just mahtui. Mulla oli jotain toimia Tukholmassa pitkän metrolinjan päässä keskustan luoteispuolella. Poikkeuksellisesti metrolinjalla oli nimi, Kronprinsessan, mikä oli musta tavallaan söpöä, mutta samalla tiedostin olevani tosi tasavaltalainen, mitä todellisuudessakaan Tukholmassa ei voi olla tiedostamatta. Ehkä se liittyy folkloristien prinsessasatututkimuksiin, tai ehkä joihinkin muihin pahoihin äitipuoliin tai wannabe-sellaisiin. Kruununprinsessan nimi tarkoittaa voittoa, ja voittohan ainakin Tukholmasta viimeksi tuli kotiin.

Onko suuri tai rakaskin voitto, että mitäs minä sanoin, kun enustin oikein juhliin kutsumatta jätetyn haltijakummin parhaita perinteitä noudattaen Hiidenkiven kirjoituksessani folkloristiikan nykyisen konkurssitilan tutkailemalla oppiaineen eloonjäämisstrategiaa, folkloristiikan alan määrittelyä ”ekskluusion menetelmällä” eli sulkemalla yksi toisensa jälkeen kaikki mahdolliset aiheet ja lähestymistavat folkloristiikan ulkopuolelle, paitsi tietenkin

Lotte Tarkan väitöskirjan aihetta kalevalamittaista epiikkaa.⁶ Kun miettii, että kolmen Helsingin yliopistossa 70–80-luvulla perustetun uuden oppiaineen ensimmäinen professori on ollut folkloristiikan tohtori, kulttuuriantropologian, uskontotieteen ja naistutkimuksen, niin onkohan maailmanlopun edellä kun oppiaineen ala nykyään pienenee. Kuulin, että jopa naapurioppiaineemme emeritusprofessori Matti Klinge, isäni luokkatoveri veli Matias, on julkaistuissa päiväkirjoissaan tölväissyt tätä folkloristiikan professoripeliä, en ole sitä vain lukenut.

Ei vois vähempää kiinnostaa, toisaalta, paitsi että mitäs minä sa-
noin. Onhan meitä seitsemän folkloristiikan desanttia täällä linjo-
jen takana, kaikki mitä erilaisimpien aiheiden tutkijoita, niin folklo-
ristiikka jatkaa toisaalla. Esimerkiksi mä voin kamppailla sen puo-
lesta, että se, kuinka munakkaita tai parrakkaita ihmiset on, ei ole
suoraan verrannollista siihen, kuinka tärkeää niitä on kuulla tutki-
muksessa tai yhteiskunnassa ylipäätään, koska on olemassa keskus-
telu ja politiikka jossa tästä voi kamppailla, mutta kalevalamittai-
sesta epiikasta mitään vastaavaa politiikkaa ei ole, tai ei ole kyetty
tällä väellä tekemään, siinä se epäkiinnostavuuden musta aukko,
johon folkloristiikka kansanrunoudentutkimukseksi supistuneena
katoaa. Suru puserossa todettuna kuitenkin, koska onhan folkloris-
tiikka myös mun henkinen isänmaa siinä hellässä äidinsylissämme,
joksi yliopisto on itsensä ylpeästi nimittänyt.

Mutta suurempi ja rakkaampi varmasti on toinen ajankohtainen
kirjoitus, Karoliina Ojasen väitöskirja, jonka mä olen ohjannut ja jo-
ka roikkuu tällä hetkellä painotuoreena ja kirkkaanvihrein kansin
yliopiston ilmoitustaululla julkista tarkastusta odottamassa. Toisen

6 Muun muassa muistitietotutkimus, naistutkimus, Kalevalan tutkimus, taiteellinen tutkimus, tutkimus, jonka lähteenä vaan ei kohteena on folklore, ja lopulta jopa suullisen perinteen tutkimus, perinteestä toimitettujen kirjallisten tekstien sijasta, on kaikki määriteltä Helsingin yliopistossa folkloristiikan alaan kuulumattomiksi.

ohjaajan, erään folkloristiikan professorin, ankarasta vastustuksesta huolimatta, että ”naistutkimus ei ole folkloristiikkaa”, Karoliina väittelee folkloristiikassa, ja onpa jo tallityttö tutkimus kiinnostanut monia. ”Pimeinkin yö aavistamattaan kuljettaa aamua kainalossaan”, oli Hande Nurmion Vielä yksiä opetuksia. Mä epäilinkin aina vähän sitä, että ”jokainen päivä synnyttää yön”, että eikö toi olekin taas niitä Martin niin sanotusti yksinkertaisia sanoja ja asia on päinvastoin kun tarkemmin ajattelee, tai muuten jostain syystä teksti ajaa pessimismin sloganilla sisään, varsinkin kun kertona on se, että ”jokainen rakkaus surutyön”.⁷ Jos se on niin kuin jäähyväiset isänmaalle -tyyppisesti, että Karoliina väittelee kuitenkin folkloristiikassa eikä naistutkimuksessa, onhan sentään ruumiin arvon mukainen surujuhla ilotulituksin.

L I S S A B O N 19.4.2011

Mitä kuuluu, lintuseni? Tudo bem?

Kongressissa täällä, tuhannen muun etnologin ja folkloristin kanssa. Paperin esitys oli tänään, aiheesta nostalgia ja kulttuuriperintö näkökulmina lavatanssiaineistoon. Hyvin meni kuten tavallista, vähintä mitä voi odottaa itsestään tässä iässä ja näillä laatoilla. Enemmän jännittää rannikkomerenkulun tenttivastaukset, joita odotan nettiin, tentti oli juuri edellisenä iltana ennen kuin lähdin tänne. Merenkulku on välttämätöntä, vastapainona kaikelle muulle, mitä täällä sattuu puuhastelemaan. Saariston tentin selvitin joulun alla jollain onnenkantamoisella aivan loistavin tuloksin, tai olin

7 Martti Syrjä (san.), Jokainen hetki historian. Eppu Normaali, *Syvään päähän* 2007.

treenautunut siihen mennessä kaikista järjettömyysvirheistä, tyyliin kolme plus neljä on yksitoista, niin paljon, että ne pari hassua miinus pistettä tuli tietokysymyksistä, ei laskuista tai karttatehtävistä. Aluksi rannikossa mulla oli sellainen olo, että saariston mä selvitin jollain selkäytimellä, koska sehän on matikkana alakoulutasoa ja muun merenkulun verran oon lapsena jo joskus oppinut, mutta että rannikosta mä en tule varmasti tajuamaan yhtään mitään. Nyt vaan jännitetään, onko paljonkin huolimattomuusvirheitä, koska mä osasin periaatteessa kaiken, mitä tentissä kysyttiin.

Ihan mahtavaa, kun on fiilis että on oppinut oikeasti jotain uutta, joka on jotain muuta tällä kertaa kuin uusia tanssikoreografioita, tai uutta nyt niihinkin verrattuna. Olen käynyt myös portugalilaiskeiskurssin keväällä, mutta se tuntuu enemmän kuin neljännesvuosisadan takainen romaaninen filologia olis vain päivitetty portugaliiin, sen verran, että osaa nyt kaupasta ostaa ja tietä kysyä. Kaikki on unohtunut niin paljon, että ranska ja espanja ja latina sinne pohjalle vaan vaimeaksi taustapulinaksi, ja päälle se portugali, minkä ehti keväällä oppia, niin ihan yllättävän pitkälle pärjää.

Kertoisin säästä.⁸ Tosin, vaikka ne kohtuullisesti kirotut merkin-tälaskutaulukot ei ole nyt mukana, se ei ole kuin ehkä jotain kahden tuhannen mailin takaa. Mitä mä saan selville ilman taulukoita, noin 1400 mailia etelään, ja aika monta myös länteen. Tasan 33 astetta länteen, jos haluat selvittää asiaa Tampereelta käsin. Ensin oli hellettä ja aurinko paistoi täydeltä terältä koko päivän, illan kuumimpana aikana eli joskus seitsemältä lämpömittari näytti 30 astetta auringossa. Seuraavana yönä, mä en tiedä vaikuttiko asiaan myös täysikuu ja kevään korkein ylävesi 4,2 metriä noin puoli viiden aikaan iltapäivällä, koko yön jyrisi ukkonen ja lorisi rankkasade. En osaa nyt sanoa, mikä ukkonen, koska tentissä kysyttiin advektiosu-

8 Sitaatti. Mikko Syrjä ja Martti Syrjä (san.), Kuulen parran kasvun. Eppu Normaali, *Tie vie* 1982.

mu ja unohdin sillä sekunnilla kaiken ukkosista, mutta olisiko toi ehkä ilmamassaukkonen tai ehkä rintamaukkonen. Seuraavana päivänä, eli tänään, lämpötila oli laskenut noin 15 astetta ja oli ajoittain edelleen pilvistä, vähän tummareunaisia pilviä, ja vähäsen satelikin, ajoittain paistoi aurinko.

Vastoin mitä rannikon kurssilla opetettiin, vuorovesitaulukoita ei saa paikallisesta R-kioskista, ei ilmaiseksi, jos osaa kohteliaasti kysyä niitä alkukielellä ”a tabela de marés, se faz favor”, eikä rahallakaan siinä tapauksessa, että puhuu kansainvälistä elekieltä. Lissabonilaiset vedonlyöntikioskien ja tupakkakauppojen pitäjät ei tiedä edes, mitä sana vuorovesi ”marés” tarkoittaa. Tejo-joki on suuri tuntematon ilmeisesti, ei siinä käy kuulemma kukaan uimassakaan. Joki tietysti on vienyt monta, niin kuin suuri joki tunnetusti kaikkialla on, ja siinä kaikki mitä rannalle jääneet tahtoo siitä tietää. Sataman nettisivulla ne taulukot on, huomaa vain lisätä kesäajan 60 minuuttia taulukko aikaan.

Toinen asia, mikä sua saattaa kiinnostaa, farmaseutit ei tiedä että nikotiini voi tarkoittaa jotain muutakin kuin Nicorette-merkkistä purukumia, ja jossain muualla jopa maksaa kappaleelta vähemmän kuin pari kolme pikkusikaria yhteensä. Mulla oli aavistus, että näin voi käydä täällä apteekissa, mutta mä en ottanut kuitenkaan tarpeeksi todesta. Luulin että onhan nikotiinikorvausmarkkina niin tuottoisa kaikkialla, täytyy valikoimaa apteekissa riittää. Mutta mitä se olis tuottoisa, kun tupakointi maksaa paljon vähemmän kuin korvaus näillä hinnoilla, ja tässä rahatilanteessa kuin täällä. Kuulin ennen matkaa yhdestä suomalaisesta sellististä, joka haki työpaikkaa mistä vaan Euroopasta, oli sitten vapaa paikka Lissabonissa sinfoniaorkesterissa, palkka 900 euroa kuukaudessa. Enkö kirjoittanutkin kerran vuosia sitten, että vain köyhät (ja nuoret ja naiset, osana heitä) polttaa enää tupakkaa, tässä yksi maanlaajuinen esimerkki. Kolme viikkoa pitäis pärjätä, että saa nähdä miten ämmän käy, jos pikkusikarit on sitten ainoa vaihtoehto purkan mäs-

syttämiselle. Oon kyllä muutaman niitä polttanut, viimeksi viime kesänä Prahassa isäni kymmenennen lapsenlapsen syntymän kunniaksi. Se jäi aivan suosiolla siihen yhteen, mutta on eri asia, jos niitä alkaa päivittäin poltella. Paperisavun vetäminen keuhkoon ei ajatuksenaan viehätä yhtään, mutta suussa pyöriteltynä sikarin savu kyllä potkaisee kivasti nikotiinilla.

Päätän raporttini Lissabonista tällä kertaa tähän, ja lähden huomisaamuna yliopistolle tulostamaan muistitikulta, ja ehkä myöhemmin lisää jostain muualta. Até a proxima.

PRAHA 22.5.2011

Tanssintutkijoiden kokouksessa täällä, nyt vain noin kymmenen muun kanssa, mutta sitä vaativampaa. Tuhannen joukossa kukaan ei huomaa jos yksi lintsailee, mutta täällä on ollut oltava tikkana koko kaksi ja puoli päivää yhteisen pöydän ääressä, valmiina vastaamaan kysymyksiin tilanteesta Suomessa ja suomalaisen tanssikulttuurin historiassa. Aiheena on 1700-luvulta periytyvät pyörivät paritanssit, ja lavatanssit menee siihen jotenkin, kiitos sen, että tanssi lavalla pyörii keskuspylvään ympäri. Kiitos, koska tää ryhmä koostuu Euroopan huipuista kansanomaisen tanssin tutkijoista, ja saan olla pyörinnän ansiosta kuunteluoppilaana. Täällä on siis nähty ja kuultu Paula Koivuniemi tuubista, laulamassa Kotkan ruusun Liekissä lavalla vuonna 1976, jostain syystä englanniksi sitten. Kertokaan heti, kuka mahtaa olla se onnellinen, jota tänä iltana suositaan, tämä kysymyshän naista nimenomaan aina kuumottaa.

Taas mun täytyy todeta, että olet sinä ilmeisesti se onnellinen, koska Prahan yö ei näköjään kutsu muuhun kuin hotellikuolemaan läppärin ääressä. The lucky boy, kuten laulussa sanotaan.

Rannikon tulokset tuli kirjeessä Lauttasaaren kippareilta tossa välissä, kun mä tulin Portugalista, 29 pistettä tipahti 30:stä, 15 oli läpipääsyn raja. Ei siis täpötäydellinen tulos, mutta niin täydellinen kuin ihmiselle mahdollista, koska ei yhteen pisteeseen monta totaalistakaan älyttömyysvirhettä mahdu. Neljä korkeintaan, jos virheet on silkkaa huolimattomuutta ilman mitään ajatusvirhettä. Voi olla, että se oli joku advektiosumu tai muu, jota mä sittenkään en tiennyt. En tiedä, mistä se piste on mennyt, koska olen saanut vain oman pistetulokseni, mutta tehtävien vastauksia ei näy ei kuulu. Olen kiertänyt Portugalin rannikon tällä välin etelästä pohjoiseen ja idästä länteen, tentissä antamani vastaukset paperilapulla mukana, ja ihminen on tietävästi käynyt kuussakin, mutta yksi nettipäivitys ei onnistu Suomen Navigaatioliitolta. Jopa pienensi mun lentopelkoa huomattavasti, kun ymmärsin, missä määrin Portugalin lentoyhtiö katsoo jatkavansa Portugalin merenkulkuperinnettä, ja samaa navigointiahan on netissäkin surffaaminen, mutta kun ei niin ei, sano Suomen Navigaatioliitto. Jos ajattelee oppimistakin, niin palaute olisi musta ihan paikallaan, että mitä on osannut ja mitä ei. Vaikka onkin juuri tyypillistä mustaa kasvatusta meidän koulujärjestelmässä, että sulle kerrotaan aina, mitä sä et osaa. Tän tentin oli kuulemma määrää tarkastaa, mitä me osataan, ei sitä, mitä me ei osata, ja onhan tulos niin hyvä, että täytyy kai tyytyä vain uskomaan, että osasin melkein kaiken mitä voi osata saadakseen rannikkolaivuritutkinnon läpi. Vaikka koulujärjestelmän tuotoksena tuntisikin välttämättömäksi saada tietää, missä on epäonnistunut, ehkä jotta voisi tuntea ylipäättään olevansa olemassa järjestelmän silmissä.

Portugalin matka oli hieno ja meni hyvin. Ei pikkusikareita. Vaalituloksia saatiin Suomesta kongressin avajaisvastaanotolle São Jorgen linnan pihalle, ja ehkä sen takia katselin koko matkan sillä silmällä, että muuttaisko vaiks tänne Portugaliin. Hyvinkin. Miksi esimerkiksi Suomen valtio ei kustantaisi Portugalin pankkien ja kansainvälisen pääoman sijasta kaikkia kansalaisiaan parin viikon

matkalle vuosittain nauttimaan Portugalin aurinkoa ja kuluttamaan portugalilaisten tuotteita ja palveluita suomalaisilla tuloillaan?

Olin ottanut paluulennon kongressin jälkeen vasta kahden viikon päähän, koska en ollut käynyt aikaisemmin Portugalissa, reissasin siellä junilla ja busseilla ensin rannikkoa pitkin Lissabonista pohjoiseen melkein Espanjan rajalle asti, sitten sieltä etelään Algarveen, missä majoituin pieneen kalastajakaupunkiin Faron vieressä. Uimapaikkoja ei tullut kerättyä kuin kaksi lisää, mutta sitä upeampia. Ensimmäinen oli ihan pieni paikka, jossa ei ollut oikeastaan mitään muuta kuin surffausrantoja, jonkun tunnin matkan päässä Lissabonista. Siellä samoin kuin koko pohjoisrannikolla, joka on kai muuten maailman parhaita surffausmaastoja, uiminen ei ollut helppointa, koska rantavesi virtaa aina aika kovaa ulos, niistä laakeista lahdista joita uimarannat on kalliotörmien välissä, ja toisaalta aallot murtuu hyvinkin korkeina rantavalleihin. Tavallisetkin aallot kasvattaa rantamatalassa korkeutta samoin kuin nyt on opittu tsunamista, ja siellä on myös niitä niin sanottuja isoja aaltoja, kun on kolme maanjäristystäkin joka päivä Portugalin alueella. Jos pyrit uimaan murtorajan ulkopuolelle, oot virran viemänä äkkiä ulapalla, ja sieltä sua ei tuo kuin pintapelastaja, jos sattuu hädän huomaamaan. Uimari ei voi ratsastaa aallolla takaisin rantaan niin kuin surffaaja. Nyt mä en tiedä, osaatko sä mennä niihin murtuviin aaltoihin, mut siihenkin on kirjekurssi. Pääsääntö on, ettet pohjaa sillä hetkellä, kun aalto lyö sua, eli sä kävelet, hyppäät tai loikkaat aallon läpi, tai sitten kun oot liian syvällä hypätäksesi, sukellat aallon läpi kun se lyö, muuten aallon voima ottaa ja kaataa sut. Voimaa ei voi vastustaa, vaan on antauduttava aallon vietäväksi, ihan niin kuin tanssisi aallon kanssa. Jos sä osaat tanssia vietävänä.

Algarvessa sen sijaan oli suorastaan paratiisi uimapaikaksi, dynisaari, johon matkattiin reittiveneellä puolen tunnin verran kaukungin laiturista, siellä ei ollut murtavia rantavalleja eikä ulosvirtausta aiheuttavia lahdekkeita, vaan toisella puolella silmänkanta-

mattomiin laskuvedessä levenevää hiekkarantaa ja toisella vihreää ja sinistä lämmintä merivettä. Ja ei ketään, tähän aikaan vuodesta, muuta kuin joku paikallinen nainen, joka keräsi jotain hyödyllistä talteen meren jättämästä saaliista, ja joku onkimies vesirajassa.

Nyt kun luonnollisesti vertaa Prahaa Etelä-Euroopan Atlantin rannikkoon, Praha on kuitenkin ahdistava sisämaan kaupunki, oli mikä valtava joki hyvänsä. Kaikkialla Atlantin rannalla missä olen liikkunut, kaikki on niin siistiä ja puhdasta, raikasta, kirkasta, ja jokivesi kerta kaikkiaan ei vain pese sitä löyhkää ja saastaa, mitä tuhat vuotta asumista ja elämistä on kerännyt kaupunkiin. Miten kuvais sitä pettymystä, kun menin Oulun Pikisaareissa uimaan, tietämättä ilman karttaa että se on jokea eikä merta, ja se raudan-karvainen makea vesi, kun odotti Itämeren vilakkaa murtovettä. Jos luulisi saavansa kielelleen rubiininpunaista viiniä ja se olisikin mustikkamehua. Prahan mustuneenkellastuneessa ja ruskeanharmahtavassa värimaailmassa on oma outo viehätöksensä, mutta vi-tivalkoiset seinät ja kirkkaan siniset ja oranssit nurkat on vain kau-niita, näillä näkymin.

HELSINKI 2.8.2011

30.7.2011 Ylöjärvi, Teivon ravirata, Kuninkuusravit

11.6.2011 Helsinki, Suvilahti, JHL:n kaupunkifestivaali

En olekaan vielä kertonut, että Portugalin matkalla mua puri ihmiskirppunen. Jouduin hirveän hyökkäyksen kohteeksi Lissabonin ja Faron välisessä junassa ensimmäinen toukokuuta, jotain viiskyt puremaa käsivarsissa ja jaloissa, jotka kutisi kuin helveti ja kesti jotain kymmenen viikkoa parantua. En saanut silloin netistä selville, onko se kirppu vai täi, koska taitaa olla vähän eri maailmanajan

juttuja ne puremat kuin on internetin neuvontapalstat. Mutta nyt olen harvinaista kyllä nähnyt vaatetäin pureman, ihan täällä Supi-Suomessamme, ja tiedän, että mua puri kirppunen. Kirpun purema näyttää vain samalta kuin hyttysen purema, paitsi että niitä on yleensä pari kolme rivissä, ja kirppu ei jää ihmiseen olemaan. Täin purema tekee melkein aina verenpurkauman ihon alle, ja sen takia kunnolla syöty iho on kokonaan kellanruskeaksi värjäytynyt puremien alalla, vaatetäi elää kantajansa lähimmissä vaatteissa ja on kohtalaisen vaikea hävittää. Tais olla vanhanaikaisten sotien suurimpia kuolinsyitä, vaatetäin levittämä toisintokuume eli juoksuhaudakuume, ja täisaunahan tunnetusti oli Suomen armeijan tehokkaimpia salaisia aseita rintamalla. Tiesitkö, että jopa hevosille rakennettiin siellä täisaunoja? Lähdettiin, sano täi löylyssä, on kerrankin kansanviisaus viisautta. Mutta mistäs teet saunan Portugalin etelärannalla. Kaikki vaatteet, kengät, laukut ja niin edelleen 95 asteen pesuun tai roskikseen, jos ne ei kestäneet sitä pesua, ja uusia tilalle sen verran, ettei nyt ihan nakuna tarvi kulkee. ”Tarvi”, koska opin äskettäin Tampereen-matkallani kadunvarsimainoksesta, että on olemassa suomen kielen verbi ”tarvia”: ”jos tarvit lainaa”.

Antibakteerista saippuaa ja kortikosteroidivoidetta apteekista päälle, ja portugaliksi, tän klaaraamisesta koen kyllä sankaruutta, täytyy myöntää. Onneksi Olhåussa, johon olin silloin matkalla, oli hieno ja tehokas itsepalvelupesula, jossa vietinkin seuraavat kolme aamupäivää, ja muuten Algarvessa turistiryisiä löytyy myös tekstiiliteollisuuden alalla. En voi oikein selittää, miksi pohjimmiltaan, mutta muistin silloin sinua, kun kirppu puri minua.

Pahin oli kuitenkin henkinen kirppu, jota ei niin vain pesty pois, sen jälkeen kun tulin kotiin. Matkan aikana mulla oli kotona ensinnäkin keittiöremontti ja se tarkoitti, että koko keittiö katosta lattiaan oli siis sisustettava uudestaan, astiat ja ruoat kaappeihin ja niin edelleen. Samaan aikaan kaikki kodin tekstiili oli ennen pitkää pestävä siinä 95 asteessa, kun henkinen kirppu levisi ihan sil-

missä, vaikka miten varovasti yritin tulla kotiin, ohjeiden mukaan joita olin saanut matkalla Facebookissa saman kokeneilta, että ei ainakaan mitään vaatetavaraa kodin ovesta sisään ennen kuin on ihan varma, että siinä ei mikään elä enää. Mutta en mä ihan naku-
na voi pesutuvan kauttakaaan kotiin tulla. Vaatehuone ja liinavaate-
kaappihan toisaalta on ihan hyvä kerran kymmeneen vuoteen sii-
votakin kunnolla. Seuraavaksi keittiön tavarat, kaikki kuivamuonat
ja muut, oli olleet mun työhuoneen isolla pöydällä kuukauden, ja
huoneeseen ei voinut suunnilleen mennä sisään pyörtymättä, kun
ilma lämpeni ja kirjat alkoi uhota sitä jotakin yhdistettyä kaupun-
kinokea ja vehnä- ja kaurapölyä. Jossain tässä vaiheessa yllytyshul-
lu satuin näkemään lehtiotsikon, että ”Koti kuntoon jussiksi!”, ja
sitä mä hoin sitten aamusta iltaan ja imuri ja sinipiika lauloi. Sano-
matta selvä varmaan, että viime mainitut kaksi on nykyään luon-
nollisesti Sami Ruusukallion ja Martti Syrjän mekanistiset edusta-
jat täällä. Kirjat toisaalta on hyvä aina silloin tällöin imuroida ja
muutenkin kaikki työpaperit ja muut järjestellä ja kirjahyllyt pestä
ja noin. Kivasti mun pojalta, se vei kaikki kamansa kellarikomeros-
ta pois ja mä sain sinne järjestää niin kuin uusia hyllyjä vanhoille
papereille, ja tuli sitten se kellarikomeronkin kerran pestyä. Suun-
nilleen näin kävi, että koti tuli kuntoon jussiksi, paria paperiläjää
ja silitettävien pyykkien kasaa vaille, tai siihen tuli sen kunnostuk-
sen sulkeuma joka tapauksessa. Seurani kohentui monin verroin,⁹
ei puhettakaan, henkinen kirppu ainakin häätö ja tais mennä pari
turkiskuoriaisen toukkaa saman tien.

Juhannusaattona, joka oli muuten mun Juri-veljen 50-vuotissyntymäpäivä, kävin uimassa eka kertaa tänä kesänä täällä, Pihlajasaa-
ressa, ja poimin sieltä seitsemän metsäkukkaa taiaksi, eka kertaa
ikinä. Mä näin untakin, mutta on mahdotonta, että olis mun tuleva
puoliso, koska se oli juuri mainittu syntymäpäiväsankari, erään Tii-

9 Sitaatti. Mikko Syrjä ja Martti Syrjä (san.), Kuulen parran kasvun. *Tie vie* 1982.

salan Eevan kanssa. Toisaalta mitä Freud tähän sanoisi, unityöhän muokkaa kaiken unessa esiintyvän ja unen ei voi ikinä lukea sanan- tai kuvanmukaisesti tarkoittavan sitä, mitä siinä sanotaan. Toisaalta taika tehdään mun käsittäkseni siksi, että kun tuleva on näin saatu selville, muuten välttämätön kohtalo voidaan ottaa omiin käsiin ja se voidaan vastataialla muuttaa. Sikäli taika epäonnistui. En saa tosta selville, kuka mun tuleva puoliso siis olisi, ellen ryhtyisi vastataikoihin. Täytyi tyytyä maallisempaan kohtalohallintaan ja seuraavaan prokkikseeni ”Helena kuntoon helenaksi”, jos tosta siivousurakasta ikinä tokenee. Sä näit ainakin ulkoisen tuloksen Teivon aamuyössä tästä prokkiksesta, vaikkei ollut varsinaisesti sanottu, minkä vuoden helenaksi. Mutta ehkä nämä prokkiksetkin on vuosisyklissä toistuvia jollain tavalla.

Edellisellä viikolla ennen ravikeikkaa mä näin susta unta, se oli ehkä niin sanottu toiveuni ainakin alkuosasta, missä sä halasit mua ja sanoit, että susta on todella kiva lukea aina mun kirjeitä, ja sitten me istuttiin kahdestaan tyypillisen nahkasohvapöydän ääressä jossaain transithallissa tai satamassa, te olitte lähdössä Tallinnaan keikalle ja siinä oli teidän perheitä, tai ainakin Akun tyttäret, ja kaikkea porukkaa, ja sä kyselit hyvin kiinnostuneena kaikista mun asioista, että mitä kaikkea mulle nyt kuuluu.

Mä voin niistä näin out of record kertoa, että olen urakoinut vihdoin kasaan ja jättänyt poliisille tutkintapyyntöni epäilemstäni erään Helsingin yliopiston folkloristiikan professorin perättömästä todistajanlausunnosta mua vastaan käydyssä kunnianloukkaus-oikeudenkäynnissä, tai 32:sta epäillysti perättömästä lausumasta tarkemmin sanoen, ja siihen liittyen toisen tutkintapyyntöni epäilemstäni virkavallan ylityksestä ja tieteen vapauden loukkauksesta yliopiston rehtorin (nyt eläkkeellä olevan kanslerin) Kari Raivion mulle antamassa ”huomautuksessa” yliopiston dosentille sopimattomasta käytöksestä tieteellisessä toiminnassa, ”nojaten” johonkin

hämäräperäiseen ”yleiseen valvontavelvollisuuteensa”.¹⁰ Rehtorin huomautus vuodelta 2003 kun todistajan mukaan todistaa, että jotkut tekoni vuonna 2005 tai 2008 on olleet rikoksia ja on tuomittava rikoksina, muuten en jaksaisi kuin nauraa Kari Raivion käytettyä nojauskeppinä pikku tiedepoliittisessa manööverissa, ja ehkä kehystää sen kirjeen välkkyvillä neonvaloilla ja julkaista somessani yleisön naurettavaksi. Täsmälleen sama kuin sä saisit nyt yhtäkkiä Helsingin yliopiston rehtorilta erittäin virallisen näköisen kirjeen, otsikoitu ”HUOMAUTUS FILOSOFIAN YLIOPPILAS MIKKO SYRJÄLLE”, näine kielivirheineenkin, filosofian ylioppilaalle sopimatonta käytöksestä taiteellisessa toiminnassa. Sulla epäillään olevan pöytälaatikossa jotain nuotteja, joiden ”voidaan tulkita” olevan ”muusillista häirintää” jotain säveltäjäkollegaasi kohtaan. On oikein porukalla kokoonnuttu miettimään, miten häiriintynyttä pikku kollegaparkaa voitaisiin auttaa muusillisessa kilpailussaan sua vastaan, ja kun ei muuta voitu, niin filosofian ylioppilashan sä tosiaan olet, joten yliopiston rehtorihan voi puuttua sun taiteellisen toimintasi sisältöön kurinpitotoimenpiteellä.

Sain myöhemmin kuulla, että yliopiston henkilöstöosaston lakimiehen johdolla oli pidetty oikein professorien kokous aiheena ”Mitä Helsingin yliopisto voi tehdä lopettaakseen Helena Saarikosken toiminnan, ottaen huomioon, että Saarikoski ei ole yliopiston palveluksessa?” Mua ei katsottu voitavan kuulla häiriintyneen kol-

10 Syyttämättäjäättämispäätöksestä 29.10.2013: ”Monet [NN:n] todistajana lausumat asiat ovat kohdistuneet juuri siihen, miten hän on kokenut ne henkilökohtaisesti. Tämän kaltaisissa asioiden henkilökohtaiseen kokemiseen perustuvissa asioissa ei voida perustellusti sanoa henkilön lausuman sisältävän [-] väärää ja totuudenvastaista tietoa.” Yksiselitteisesti hän on todistanut oikeudessa, että hän ei tiedä syytteessä olevista teoista mitään. Asianajajani Heikki Salo kiinnitti huomiota siihen, että todistaja, folkloristiikan professori, pyrki vaikuttamaan rikosoikeudella tulevaan folkloristiikan professorin virantäyttöön (jossa hän oli virantäyttötoimikunnan puheenjohtaja). Rikosoikeus ei ole lainkaan toimivaltainen viranomainen yliopiston virantäytössä.

legani henkilöstöosastolle tekemän valituksen johdosta, koska en ollut työsuhteessa yliopistoon, eikä edes kertoa mitään valituksen käsittelemisestä yliopistolla. Niinpä tästäkään rehtorin huomautuksesta ei selvinnyt, mikä toimintani ”voidaan tulkita sopimattomaksi käytökseksi tieteellisessä toiminnassa”, ei selvinnyt, kuka on häiriintynyt ja mistä ”tieteellisestä toiminnastani”, arvoituksellinen ”HUOMAUTUS FOLKLORISTIIKAN DOSENTTI HELENA SAARIKOSKELLE” vain putosi yhtäkkiä postiluukusta. Näine kielivirheineenkin. Määreellinen titteli taipuu pääsanan mukaan, joten pitäisi olla ”folkloristiiikan dosentille”. Neiti vastapuoleni jäi epäilemättä odottamaan toivomaansa vaikutusta, että tämä hänen ”toimenpiteensä” nyt vihdoinkin lopettaisi kaiken toimintani täysin ja kokonaan. Niin kuin bensahanat kiinni ja moukarilla konepellin alle. Kun tieteellinen toimintani kuitenkin seuraavassa hetkessä tuotti neljännesmiljoonan euron tutkimusrahoituksen Suomen Akatemialta Helsingin yliopistoon, yhtäältä ymmärsin paremmin, mistä tieteellisestä toiminnastani kollegani oli nyt niin pahasti häiriintynyt, toisaalta ymmärsin, että Suomen Akatemia ei ollut pitänyt tätä tieteellistä hakemustoimintaani sopimattomana käytöksenä, vaikka jotkut yliopistossa olikin. Toisen hakijan maineen ja kunnian tappamiseen keskittyminen hakemusten käsittelyaikana ei ollut ollut myöskään vastapuolelleni tuloksellinen tapa edistää oman hakemuksensa läpimenoa. En tiedä, mistä hän oli saanut tietää Akatemian hakemuksestani, koska itse sain tietää hänen olleen hakijana samassa haussa vasta myöhemmin eräältä yhteiseltä ystävältämme. Projektihakemuksessa on monta tutkijaa aina mukana, ja hakemukseen tarvitaan yliopiston laitokseltakin allekirjoitus, joten vaikeahan tietoa on esittää leviämistä, jos siitä joku on kiinnostunut ”omista syistään”.

Mitä tulee neiti vastapuoleni toistuvasti ja pontevasti ilmaisemaan pyrkimykseen ”lopettaa toimintani”. Olipa toimintani Jumalan luomistyön tulosta tai olipa se kehittynyt perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksesta alkionkehityksestä alkaen, se, että toimin,

on ihmisen elämän lajityyppillinen ominaisuus, syntymässä saatu oikeus ja myös velvollisuus, jota en voi luovuttaa. Kun näin selvin sanoin yritetään saada luovuttamaan, yrityksen vaikutus on päinvastainen kuin sanoja toivoo.

Sen kannalta, että ansaitsisi elantonsa valitsemaansa ammattia harjoittamalla, on tietenkin aika katastrofaalista, että hakiessaan tutkimusrahoitusta saa pelätä henkensä edestä, että tieto hakemisesta kiirii kilpahakijoiden korviin. Tulin ajatelleeksi, että tunnen mielestäni monta muusikkoa, jotka ovat joko pyrkineet ammattiin tai toimineetkin jo ammatissa jonkin aikaa, ja huomanneet, että lahjat ei riitä ammattimuusikoksi, ja hankkineet muuta työtä ja muun ammatin. Tunnen myös vaikka kuinka monta tutkijanalukua, jotka on häipyneet yliopistolta ja tutkijan uralta aivan muihin hommiin, mutta kukaan niistä ei ole sanonut, että lahjat ei riittäisi tutkijan ammattiin. Ei, niillä kaikilla on syynä yliopiston ja tiedeyhteisön raadollisuus työyhteisönä. Tää työyhteisöväkivalta ei ole siten tarkoituksenmukaista, että se karsisi huonoimmat tutkijat pois tutkijanuralta, vaan sillä on päinvastoin taipumuksena karsia parhaat pois. Kateusperiaatteella kilpailukyvyystään epävarmat kollegat liittoutuu välittömästi yhteen riistämään ”ylämiestä alas”. Niin toimi ostrakismi antiikin Ateenan kaupunkivaltiossa ja niin toimii työyhteisöväkivalta nykyajan akateemisissa yhteisöissä. ”Kaikki parhaat miehet karkotettiin.”

Mutta takaisin uneen, sitten me käveltiin jonkun kaupungin kaaduilla sinä, Tuula-äiti ja oisko siinä ollut Otso-poikani neljäntenä. Sinä ja minä juteltiin keskenämme, ja mun mutsi ja se neljäs ihminen käveli ensin meidän takana ja meni sitten ohi meistä, ja siinä vaiheessa mä kysyin sulta, että haluatko että esittelen sut mun mutsille. Sä sanoit että et oikeastaan, että sä olet sellainen ihminen että sä haluat aina mieluummin vain kuunnella kuin tulla huomion kohteeksi, kuten esittelyssä siis. Mä sanoin että joo mä tiedän, mä oon ite ihan samanlainen. Ylläri, mun unessa kun ollaan.

Nyt paluu ei-tavanomaiseen arkeen. Olen Suomen ensimmäisen kaupunkipelto-osuuskunnan jäsen, meillä on kaksi hehtaaria peltoa vuokrattuna tossa Vantaalla ja etukäteen maksettuja osuus- ja satomaksuja vastaan palkattu maanviljelijä, ja tänään on epoensimmäinen sadonjakotilaisuus, ja saa nähdä, täytyykö montakin uutta säilöntää opetella vai pystyykö kaiken noin suunnilleen syömään ennen ensi viikon seuraavaa satokassia. Eilen tuli kymmenen litran sanko mustikkaa Kirkkonummelta Christer Hackmanilta, joka on mun rumpuopettaja (varsinkin ollut, koska se pitää vain alkeiskursseja), mutta se on myös täsmähenkilö mustikan, rapujen ja sen sellaisen toimittaja. Mustikan oon pakastanut, ja pakastimella on äärensä. Kaikkea persiljaa, tilliä, avomaankurkkua, herneitä, kesäkurpitsaa, pinaattia, perunaa ynnä muuta on tänään korjuussa. Kun muutin lähes kaksikymmentä vuotta sitten silloin upouuteen Ruoholahteen, meni monta vuotta ilman ruokakauppaa täällä, ja silloin musta oli tosi tehokasta ja coolia (koleeta, on poikani suomentanut) käydä kerran viikossa kaljakärryn kanssa Hakaniemen torilla, hallissa ja Elannossa, joten mä odotan, että tästä tulisi vähän samaa, nyt vain käydään Herttoniemessä mun yhden opiskelukaverin autotallilla, joka toimii jakopaikkana. Ja luomua lähiruokaa, mistä ei parikymmentä vuotta sitten paljoa tiedetty, ilman kaupan luomu- ja lähiruokalisiä hinnassa. Pellolla saa kyllä tehdä talkootyötä, jos haluaa. Jotain järkeä meikäläistenkin ruokahuoltoon, eikä pelkkiä Jyväskylän kesän asiakkaita.¹¹

11 Jussi Helminen (san.), Kaj Chydenius (säv.), Kristiina Halkola (es.), Jyväskylän kesän asiakkaat. *Lautanen Guatemalan verta*. Love Records 1969.